

ÖABT

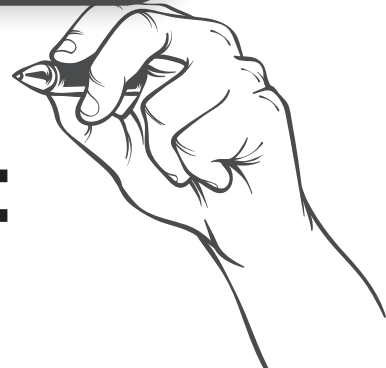
**SOSYAL BİLGİLER
ÖĞRETMENLİĞİ**

COĞRAFYA

**21 x 12
DENEME
ÇÖZÜMLERİ**

Göktuğ YILMAZ

YÖNERGE
yayınları

1. Dış çekirdek sıvı gibi davranan bir katmandır. Oldukça sıcaktır ve çok büyük basınç altındadır. Aslında dış çekirdek "süperkritik akışkan" davranışı sergilemektedir. İç çekirdek yoğunluk ve ağırlık bakımından en ağır elementlerin bulunduğu katmandır.

A B C D E

2. Karadeniz'deki tombolalar; Sinop, Amasra, Eşek ve Soğan adasıdır. Belkis tombolosu Marmara'da yer almaktadır.

A B C D E

3. Görseli verilen şekil deltadır. Akarsuların taşıdığı materyalleri deniz kıyısında birikmesiyle oluşan şekillerdir. Delta oluşabilmesi için; Kıta sahanlığına geniş olmalıdır. Gel-git az olmalıdır. Akarsu bol materyal (alüvyon) taşımaktadır. Kıyı sığ olmalıdır. Dalga ve akıntı az olmalıdır.

A B C D E

4. Rossby dalgaları, kutba doğru troposferde oluşan geniş polar soğuk hava kütlesi ile ekvator tarafındaki sıcak hava kütlesi arasında dar bir kontak zonu boyunca gelişir. Bu kontak zonuna polar cephe adı verilir. Kararsız bir kuşak olan bu cephe boyunca şiddetli atmosfer distürbansları hâsıl olur.

Jet rüzgârları, atmosferin üst seviyelerinde genel ifadeyle dar rüzgâr bantları olarak adlandırılır. Jet akıntılarında rüzgârlar batıdan doğuya doğru eserler ancak akış genellikle kuzey ve güney yönünde değişir. Jet akıntıları diğer ismiyle jet stream sıcak ve soğuk hava arasındaki sınırları takip eder. Orta enlemlerde, yüksek seviyede esen batı rüzgârları batıdan doğuya doğru paralellere uygun uzanışlı belirgin ve güçlü bir hava akımı oluştururlar. Yeryüzüne yakın yerlerde rüzgârlar Ekvator'a, yükseklerde ise kutuplara doğru hafif bir eğim gösterebilirler de asıl egemen hareket, batıdan doğuya doğrudur. Batı rüzgârlarının estiği kuşak kışın Ekvator'a doğru genişler, yazın daralır. Bu kuşak için-

deki batı rüzgârları 25. ve 40. enlemler arasında güçlüdür ve troposferin üst sınırında, yani 10-12 kilometre yükseklerde yer yer çok hızlı akımlar halini alırlar. Belirli oluklar halinde esen bu çok hızlı batı rüzgârlarına "Jet Streams" denir.

Güneyli Salınımı, Pasifik Okyanusu özelinde gözlemlenen ancak başta Güney Yarımküre olmak üzere Dünya'yı etkileyen atmosferik bir döngüdür. Güneyli Salınımı, Ekvatorial Orta Pasifik'te görülen atmosfer ve okyanus arasındaki sıcaklık dalgalanmalarını tanımlayan bir terimdir. El Niño ve La Niña ise bu döngünün birbirine zıt parçalarıdır. Bu sistem içerisinde El Niño, sıcak; La Niña ise soğuk evre olarak bilinir.

A B C D E

5. Pleyistosen devrinde dört tane buzul devri yaşanmıştır. En eskiden en yeniye doğru sıralanışı; Günz, Mindel, Riss, Würm'dür.

A B C D E

6. I numaralı alan Grönland, V numaralı alan Orta Asya çölleri, IV numaralı alan Sahra Çölü ve II numaralı alan Avustralya çölleri dünya üzerinde anökümen alanlar iken; III numaralı alan ABD'nin doğu kıyıları ökümen alanlardan biridir.

A B C D E

7. **Fiziksel Faktörler;** Sıcaklık değişimleri, rutubet, ekolojik faktörler (yağış, sıcaklık, rüzgâr vs...)

Kimyasal Faktörler; Kimyasal oksidasyon ve redüksüyon olayları. Hidroliz olayları, kimyasal çözünme olayları, karbonatlaşma olayları.

Biyolojik Faktörler; Bitkiler. Makro organizmalar (toprak kurtları, toprak solucanı). Mikro organizmalar (bakteriler mantarlar algler aktinomisepler protoza vb.)

A B C D E

8. Yeni Domino Taşları Teorisi'nin sahibi Dwight Eisenhower'dir. Teori Sovyet Bloklarının çökmesinden sonra gündeme gelmiştir. Teoride; Batı Avrupa, ABD, Çin, Rusya ve Japonya büyük güçler olarak nitelendirilmektedir. Bu ülkeler dışında kalan ülkeler ise Ara Bölge ülkeleri içinde yer almaktadır. Bu ülkeler içinde çeşitli özellikleri ile dünyayı etkileyebilecek ülkeler vardır ve bunlar "Mihver Devlet" özelliği göstermektedir. Mihver Devletlerin sayısı 10'un üzerindedir ve Türkiye'de bu devletlerden biridir. Teoriye göre Dünya hâkimiyeti domino taşları özelliği taşıyan büyük güçlerin elindedir. Bu güç odakları kendi aralarında anlaşabilirse dünyayı istedikleri gibi yönetebilirler. Teoriye göre Mihver Devletlerine gelecek her hangi bir saldırı ya da bu devletlerde gerçekleşecek her hangi bir kriz durumu dünyayı etkileyebilir. Mihver Devletlerini rahatsız edecek olan durumlar ise; aşırı derecede gerçekleşen nüfus artışı, çevre şartlarında ki olumsuz durumlar, göçler, etnik gruplar arasında yaşanan çatışmalar, köktendinci faaliyetler vb.dir.

A B C D E

9. 1.GEÇİCİ YERLEŞMELER

AĞIL: Küçükbaş hayvancılık yapılmaktadır. İç Anadolu ve Doğu Anadolu

KOM: Hayvancılık. Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu

OBA: Çadırdaki yaşayan göçebelere. Batı ve Güneydoğu Toroslar ile Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu'da yaygındır.

DAM: Tarım ve hayvancılık yapılır. Ege ve Göller Yöresi, Bozcaada ve Gökçeada

YAYLA: En yaygın olan yerleşmedir. Yaz aylarında hayvancılık için gidilmektedir. Karadeniz, Doğu Anadolu, Akdeniz ve birçok bölgede yüksek dağlık bölgelerde görülmektedir.

DALYAN: Balık çiftlikleridir. Ege(Muğla)

GÜZLE: Esas yayladan daha alçakta, köy yerleşmelerine daha yakın, genellikle sonbahar mevsiminde daha uzun süre ile kalınan ikinci bir yayladır.

BARGAH: Hayvancılık ve hayvansal ürünlere bağlı faaliyetlerin yapıldığı yayla alanlarından daha alçakta bulunan yaylacılık faaliyetlerine yardımcı alan olarak kullanılan yerleşmelerdir. Güzle yerleşmelerinin yapmış olduğu fonksiyon Doğu Anadolu Bölgesi'nde bu isimle adlandırılır.

BANI: Amaç; köylülerin kışın ve ilkbaharda hayvanlarını iklimi daha yumuşak ovada "banı" da otlatması ve ovadaki arazilerinin tarlalarının bakımlarının yapılmasıdır.

PEY: Bunlar genellikle yüzyıllardan beri bu çevrede dolaşan göçebe aşiretler tarafından yapılmış ve üstleri de çadırla örtülerek kış aylarının geçirildiği bir yerleşim yeridir.

GELİK: İnsanlar doğal bir barınağın olmadığı yerlerde kısa süreli barınmak için rüzgârlık veya çardak olarak adlandırılan geçici mesken tipidir. Türkiye'de özellikle Sinop ve Kastamonu çevresinde görülür.

BAĞ EVİ: Üzüm tarımı yapılır.

2. KALICI YERLEŞMELER

MAHALLE: Köyden ayrılmış yerleşmeler. Batı Karadeniz

MEZRA: Tarım yapmaktadır. Doğu Anadolu.

DİVAN: Birkaç mahalleden oluşur. Tarım yapılır. Batı Karadeniz.

ÇİFTLİK: Geniş arazilerdir. Tarım ve hayvancılık yapılır. Trakya, Ege ve İç Anadolu

A B C D E

10. Aktaş Gölü, Ardahan iliyle Gürcistan sınırında bulunan tektonik oluşumlu bir göldür. Bu göl farklı kaynaklarda Hazapın, Kenarber, Karsak ve Kazapın isimleriyle de geçmektedir.

A B C D E

11. İslam İşbirliği Teşkilatı, üye devletlerarasında işbirliğini ve dayanışmayı güçlendirmek ve İslam Dünyasının hak ve çıkarlarını korumak amacıyla 25 Eylül 1969 tarihinde Cidde/Suudi Arabistan merkezli kurulan bir teşkilattır. Bu örgütün üye ülkelerinden ziyade gözlemci ülkelerini bilmek daha iyi olacaktır J Gözlemci ülkeler; KKTC, Bosna-Hersek, O. Afrika Cumhuriyeti, Rusya ve Tayland'dır.

A B C D E

12. Ülkemizdeki zeolit yatakları; Bahçecik, Gölpazarı, Göynük, Polatlı, Mülk, Oğlakçı, Ayaş, Nallıhan, Çayırhan, Beypazarı, Mihallıçık, Kalecik, Çandır, Şabanözü, Hasayaz, Balıkesir, Bigadiç, Emet, Yukarı Yoncağa, Kütahya-Şaphane, Gediz-Hisarcık, Manisa-Gördes, İzmir-Urla, Kapadokya Bölgesi (Tuzköy-Kayseri), Konya.

A B C D E

13. Soruda bilgileri verilen soğuk hava depolarıyla bozulacak ürünlerin taşındığı gemiler refuarlardır. **Tramp** taşımacılık, düzenli seyir planı olmayan gemilerle yapılan taşımacılıktır. Belli bir tarife uygulamadan serbest sefer düzenleyen gemilerdir. Yük olan iki liman arasında yapılan ve belirli bir tarih ya da zamanı olmayan bu taşımacılıkta esas olan yükün varlığıdır. Yer altı madenleri, ham petrol, kereste, kömür gibi taşınırken geminin tamamı ya da büyük bir kısmını dolduran maddelerin tek seferde taşınması için kullanılan bir taşıma şeklidir.

Liner taşımacılık, düzenli seyir planı olan gemilerdir. Yükün değil hizmetin esas olduğu bu türde gemilerin kalkış varış ve aktarma limanları önceden belirlenmiştir. Gemiler bu limanlara önceden belirlenen tarihlerde uğrar ve yükleme boşaltma işlemlerini gerçekleştirir. Liner taşımacılığın en güzel örneği konteyner ve **Ro-Ro** taşımalarıdır. Ro-Ro taşımacılık, lojistik araçların gemiler aracılığıyla bir yerden başka bir yere taşınmasıdır. **Kruvaziyer** turizmi, deniz temelli turizm kategorisi içerisindedir. Kruvaziyer turizmde, gemi içinde düzenlenen çeşitli aktiviteler dışında liman ziyaretleri, limana yakın yerlere ziyaret ve alışverişlerden oluşan aktiviteler gerçekleştirilmektedir.

A B C D E

14. Afrika kıtasında İslam kültür bölgesi içerisinde yer alan ülkeler; Moritanya, Batı Sahra, Fas, Cezayir, Tunus, Libya, Mısır, Sudan, Güney Sudan, Eritre, Cibuti ve Somali'dir.

A B C D E

15. Ülkemizde mesken olarak kullanılan mağaraların başlıcaları; Antalya, Hatay, Diyarbakır, Hakkâri, Van, Kars, Trabzon, Samsun, Kastamonu, İstanbul, Bursa, Bilecik, Denizli, Burdur, Isparta, Sivas, Niğde, Nevşehir, Ak-saray örnektir.

Mağara örnekleri:

- Karain – Antalya
- Beldibi – Antalya
- Öküzini – Antalya
- Kadiini – Alanya
- Kapalıni – Isparta
- Tekkeköy – Samsun
- Yarımburgaz – İstanbul
- Uçağızlı – Antakya
- Dülük – Gaziantep

A B C D E

16. Türkiye'de ilk nüfus sayımı, 1927'de yapılmıştır. (13,6 milyon). İkinci nüfus sayımı 1935'te yapılmıştır. (16,1 milyon). 1990' a kadar 5 yılda bir sayım yapılmıştır. 1997'de yalnızca seçmen sayımı yapılmıştır. 2000'de son evde sayım yapılmıştır. (67,8 milyon). 2007'de Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi'ne geçildi. Her yıl sayım yapılmaya başlanmıştır.

A B C D E

17. Endemik bitki, bulunduğu bölgenin ekolojik şartları yüzünden yalnızca belirli bölgede yetişen, dünyanın başka yerinde yetişme ihtimali olmayan, yöreye özgü bitki türüdür.

- İspir meşesi → Yozgat-Kastamonu
- Datça hurması → Teke Yarımadası
- Istanrıca meşesi → Zonguldak çevresi
- Kazdağı köknarı → Balıkesir
- Anzer çayı → Rize
- Kasnak meşesi → Isparta/Eğirdir Gölü
- Sığıla ağacı/günlük ağacı → Muğla/Köyceğiz (Yağ elde edilir. Koruma altındadır. Kozmetik sanayinde kullanılır.
- Ters Lale → Doğu Anadolu
- Safran otu → Safranbolu
- Tel ışkını → Adıyaman

A B C D E

18. Ülkemizde buğday üretiminde Konya, Şanlıurfa, Ankara, Tekirdağ, Diyarbakır, Mardin, Yozgat, Sivas, Çorum ve Adana ön plana çıkan şehirlerdir.

A B C D E

19. Haritada işaretli merkezlerde ortak görülen endüstri kolu seramik-porselen sanayisidir. Kütahya, Çanakkale, Bilecik, İzmir, İzmit ve İstanbul önemli şehirlerdir.

A B C D E

20. Türkiye'deki serbest bölgeler;

A B C D E

21. Dini turizm, kaplıca turizmi ve tarihi turizm ülke içinde yıl boyu devam eden turizm tipleri arasında yer almaktadır.

A B C D E

YÖNERGE

YÖNERGE

YÖNERGE

1. Serender meskenlere ülkemizde Karadeniz Bölgesi'nde özellikle Doğu Karadeniz'de rastlanmaktadır.

A B C D E

2. Türkiye'de iç ticaret etkinlikleri üzerinde şu faktörler etkilidir;

- Sanayi dağılımının bölgelere göre düzensiz olması,
- Bölgelere göre yetişen tarım ürünlerinin farklı olması,
- Nüfus artış hızı,
- Nüfusun bölgelere göre dağılımı,
- İnsanların satın alma gücünde meydana gelen değişim.

A B C D E

3. Drumlin, buzul topografyasında taban morenlerinden meydana gelmiş kaşık tersi şeklindeki tepelerdir. Morenler, kameler, ekser(oser), kettler, sander ovası buzul topografyasındaki diğer birikim şekilleridir.

A B C D E

4. Türkiye'deki önemli tüneller;

- Avrasya Tüneli → İstanbul
- Sabuncubeli Tüneli → İzmir-Manisa
- Nefise Akçelik Tüneli → Ordu-Fatsa
- Cankurtaran Tüneli → Hopa-Borçka
- Karabet Tüneli → Van-Bahçeşaray (Pre-fabrik)
- Erkenek Tüneli → Malatya-Adana
- Karahan Tüneli → Malatya
- Akyazı Tüneli → Trabzon
- Salmankaş Tüneli → Bayburt-Trabzon
- Phaselis Tüneli → Antalya
- Honaz Tüneli → Denizli
- Kuskunkıran Tüneli → Bitlis-Van (Doğu Anadolu'nun en uzun)

- Yunus Emre Tüneli → Ordu-Ünye
- Boğsak Tüneli → Mersin
- Güzeldere Tüneli → Van-Hakkâri
- Demirkapı Tüneli → Antalya
- Geminbeli Tüneli → Sivas
- Eğribel Tüneli → Giresun
- Kırık Tüneli → İspir-Erzurum
- Dallıkavak Tüneli → Erzurum

A B C D E

5. İklim değişiklikleri, dağ oluşumları, volkanik püskürmeler, deniz çukurlarında tortulanma ve buzullaşma gibi nedenler izostatik dengeyi bozmaktadır.

A B C D E

6. İklimle bağlı olarak üç ana toprak grubu oluşmuştur.

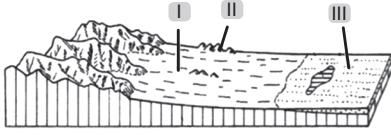
Pedalfer: Nemli iklimlerde gelişir (Al ve Fe oranı çok olduğundan bu adı alır). Kil ve demiroksitler B horizonunda birikir. Eriyebilen mineraller koyu renkli A horizonundan yıkanmıştır. A horizonu organik madde açısından zengindir.

Pedokal: Kurak ve yarı kurak bölgelerde gelişir. Ca açısından zengin olduğundan bu adı alır. Kimyasal ayrışma daha az etkin olduğundan A zonu açık renklidir. B horizonunda suyun buharlaşmasına bağlı olarak kalış çökmesi vardır.

Laterit: Tropik bölgelerde gelişir. Kimyasal ayrışma çok etkindir. Eriyebilen minerallerin yıkanması tamdır. Kırmızı topraklar onlarca metre derinliğe kadar uzanır. Genellikle; alüminyum hidroksit ve demir oksit ve kil mineralleri bol miktarda bitki örtüsü bulunur.

A B C D E

7.

Pediment: Kurak ve yarı kurak arazilerde az eğimli aşınım düzlüklerine denir. (I)

İnselberg (Ada tepe): Kurak ve yarı kurak sahalarda geniş aşınım yüzeyleri üzerinde dik eğimlerle yükselen tepelere denir. (II)

Playa: Kurak ve yarı kurak sahalarda, çevreleri dağ, tepe ve plato gibi nispeten yüksek sahalarla çevrelenmiş bulunan kapalı havzalardır. Bu havzaların düz olan alçak kesimlerine playa denir. Playa'lar tabanında geçici göl ya da bataklık alanları bulunur. Sıcaklığın arttığı yaz dönemlerinde bu göller kurduğunda geride tuz depoları oluşur. Ülkemizde Tuz Gölü, Tuzla Gölü ve Acı Göl çevresi playalara örnek gösterilebilir. (III)

A B C D E

8. Soruda bilgileri verilen yoğunlaşma türü **kırç (jivir)'tir**. Bir bulutun alt Bir bulutun altında bir yanda bir yağış başladığında, yere inmeden buharla yere inmeden buharlaşırsa, bunarsa, buna **virga** adı verilir. **Grezil**, çapları 2 ile 5 mm arasında değişen, küresel ve nadiren konik, yarı saydam, donmuş su taneleri düşüşüdür. Bu taneler genel olarak ince bir buz tabakası ile kaplanmış, bir rule kar çekirdeğinden oluşur; güçlükle kırılabilir veya ezilebilirler ve sert bir ere düştüklerinde, parçalanmaksızın o yeri örterler. **Burgul**, çapları 2 ile 5 mm arasında değişen küreler ve koniler şeklinde olup, yapısı karinkini andıran beyaz ve opak tanelere denir. **Kırağı**, oluşumu çiy ile aynıdır. Farkı radyasyonun daha kuvvetli oluşu, sıcaklığın daha kuvvetli bir şekilde düşüşü ve sıfırın altına inişidir.

A B C D E

9. Dünya demir cevheri rezervinde Avustralya, Brezilya, Çin, Rusya, Ukrayna, Kanada ve Hindistan önde gelen ülkelerdir.

A B C D E

10. **Çöl bitkileri**, çöl ikliminin görüldüğü alanlarda görülen kurakçıl bitkilerdir. Kuratçıl otlar, çalılar ve kaktüsler örnekler. Çöl içindeki sulak alanlarda (Vaha) yer yer hurma ağaçlarına da rastlanmaktadır. Gövdelerinde su depolayan bitkilere "**sukkulent bitki**" adı verilir. Haritada I numaralı alan Sahra Çölü'nde bu tür bitkilere daha fazla rastlanır.

A B C D E

11. Ülkelere göre jeotermal enerji kurulu gücünde ABD ön plana çıkmaktadır. Daha sonrasında Endonezya, Filipinler, Türkiye, Yeni Zelanda, Meksika, İtalya, Kenya, İzlanda ve Japonya ön plana çıkmaktadır.

A B C D E

12. Türkiye'deki akarsuların başlıca kolları;

- **FIRAT:** Murat, Karasu, Tohma, Peri, Kahta, Çaltı ve Munzur
- **Dicle:** Batman, Yanarsu, Botan, Habur, Büyük Zap, Küçük Zap
- **Çoruh:** Aksu, Barhal(Altıparmak), Berta, Çapans, Deviskel, Masat, Murgul, Oltu, Şavşat, Sırakonaklar, Tıknasur(Madur), Tortum, Yellitepe, Yıldırım
- **Kızılırmak:** Delice, Devrez, Gökırmak
- **Yeşilirmak:** Çekerek, Kelkit, Tersakan
- **Bartın:** Kocaçay, Kocanaz
- **Sakarya:** Porsuk, Ankara, Mudurnu, Kocaçay, Kirmir, Çark, Darıçay
- **Seyhan:** Zamantı, Göksu
- **Ceyhan:** Söğütü, Hurman, Göksun, Mağara, Gözü, Fınız, Tekir, Körsulu, Aksu

A B C D E

13. Toprakta bulunan makro elementler; fosfor, potasyum, kalsiyum, magnezyum, kükürt ve nitrojendir. Toprakta bulunan mikro elementler; demir, mangan, bakır, bor, çinko, molibden ve klordur.

A B C D E

14. Bilgileri verilen teori Deniz Hâkimiyet Teorisi'dir. Bu teorisinin savunucusu Alfred Thayer Mahan'dır.

A B C D E

15. Birleşmiş Milletler 'in 1996 yılı İnsani Kalkınma Raporunda kaçınılması gereken beş kötü büyüme çeşidini sıralamaktadır.

1. İşsiz Büyüme: ekonomilerde büyüme sağlanmakla birlikte, yeterli istihdam imkânının yaratılmaması nedeniyle işsizlikte artışın görülmesi haline işsiz büyüme denir. ABD ve Avrupa'da yaşanan büyüme süreci bu duruma tipik bir örnektir.

2. Acımasız Büyüme: büyümenin nimetlerinin adil bir şekilde dağıtılmaması hali acımasız büyüme olarak adlandırılır. Bu tür büyüme sürecinde gelir dağılımı düzeltilmediği gibi daha da adaletsiz hale gelir. Zengin grubun gelirden aldığı pay artarken fakirlik sınırının altına itilen insan sayısı oldukça artar. Ekonomik anlamda iyileşmenin yaşandığı Latin Amerika ülkeleri gelir dağılımında ilk sıralarda yer almaktadırlar. Gelir dağılımı adaletsizliği dünya geneli açısından da geçerlidir. Gelirin coğrafi dağılımına göre dünyada bazı bölgelerin hızla büyüdüğü, bazı bölgelerin ise küçüldüğü gözlenmektedir.

3. Sessiz Büyüme: büyüme sürecinde demokratik iyileşmenin sağlanamaması, bireysel hak ve özgürlüklerin kötüleşmesi hali sessiz büyüme olarak adlandırılır.

4. Köksüz Büyüme: büyüme sürecinde toplumun örf-adet, gelenek-göreneklerinin yozlaşması, diğer bir ifadeyle kültürel kimlik kaybının yaşanması haline köksüz büyüme denir.

5. Geleceksiz Büyüme: ekonomik büyümenin daha çok yenilenemeyen doğal kaynakların tüketilmesi pahasına gerçekleştirilmesi halidir. Gelecek nesillere bırakılacak doğa unsurlarının yok edilmesi, her türlü kirliliğe büyüme adına göz yumulması, çevrenin hiçe sayılması gibi birçok kötü örnek son zamanlarda sürdürülebilir büyüme gibi yeni oluşumları gündeme getirmiştir. Yukarıda sayılan endişe verici unsurları taşımayan bir büyüme tanımı içsel büyüme teorisyenleri tarafından yapılmıştır. İyi Büyüme olarak adlandırılan bu yaklaşım insan refahını beşerî gelişmeyi temel amaç olarak almaktadır. Kurumsal yapının etkin işleyişi iyi büyüme teşvik

eder. İyi Büyüme; istihdamı teşvik eden, bireye kendi kaderi üzerine karar verme ve denetleme şansını veren refah artışını adil biçimde dağıtan, toplumsal iş birliği ve uyumu sağlayan, beşerî gelişmenin geleceğini koruyacak özelliklere sahip olandır.

A B C D E

16. Tarım sistemleri/tipleri;

1. Entansif Tarım: En yüksek verim elde edebilmek için, gerekli fiziki ve beşerî tüm tedbirler alınmıştır. Modern tarımdır. Tarımda mekanizasyon, sulama, gübreleme, ilaçlama, tohum türlerinin ıslahı, tarım ürünlerini işlemek için gerekli olan tesislerin kurulmuş olması ve iyi bir pazarlama organizasyonu gibi. Genellikle dönüşümlü ekim uygulaması yapılır. Böylece her yıl aynı tarladan ürün almak mümkün olur. Yüksek miktarda sermaye birikimi vardır. Makine kullanımı yaygın olduğu için, insan emeği asgari düzeye inmiştir. Buna paralel olarak, birim başına alınan verim de oldukça yüksektir.

2. Ekstansif Tarım: Geleneksel metotlar egemendir. Bu tarım sisteminde çapa ve kara saban kullanımı oldukça yaygındır. Sulama ve gübreleme, zorunlu olduğu halde, ya hiç ele alınmamıştır ya da çok yetersiz bir düzeydedir. İnsan gücü önemlidir. Çiftçinin sağladığı gelir miktarı düşüktür. Bu da tarımda sermaye birikimini engeller. Yeterli sulama ve gübreleme yapılmadığı için, genellikle aynı tarlayı her yıl ekip-dikmek mümkün olmaz. Toprağın dinlendirilmesi, yitirdiği bitki besin maddelerini tekrar kazanması ve nem birikmesi gibi nedenlerden dolayı, nadas tarım sistemi uygulanır.

3. Kuru Tarım: İlk kez 1930'lu yıllarda ABD'de uygulanmaya başlamıştır. Bununla birlikte, Kanada, Arjantin, Avustralya ve Rusya'da da geniş bölgelerde uygulanmaktadır. Kuru tarım metodu için, tarlalar sürülerek ekime hazırlanır, fakat ekilmez. Dolayısıyla, topraktaki suyun kapılarite, yani kılcallık olayı ile buharlaşarak toprağın nem kaybetmesi durumu, belli bir ölçüde engellenir. Tarlalar,

2-3 yıl bu şekilde ekilmeyip boş bırakılırsa, özellikle tahıl tarımı için gerekli olan yeterli oranda nem, toprakta tutulmuş olur. **Nadas**, araziye bir yılda düşen yağışın, her yıl ürün almaya yetmeyecek kadar az olduğu yerlerde toprağın bir yıl boş bırakma işlemidir. Topraklarda nem birikimi söz konusudur. Ancak her yıl ekildiği takdirde, gübreleme ve sulama imkânları da yok ise, toprakta azot eksikliği belirir. Nadaslı tarım sisteminde esas amaç, toprakta azot birikimini sağlamaktır. Kuru tarımla bu noktada birbirinden ayrılırlar.

5. Sulamalı Tarım: Sulamalı tarım metodu günümüzden yaklaşık altı bin yıl önce Mezopotamya'da başladığı bilinmektedir. Sulama tarımıyla birlikte yılda iki ya da üç ürün alınabilmesi, sulamalı tarımın yaygınlaştırılmasını sağlamıştır. Günümüzde, birçok ülke gıda üretiminin yarısından fazlasını sulamalı tarımla gerçekleştirilmektedir. Bugün, dünya gıda üretiminin yaklaşık %40'ı, sulamalı tarım uygulanan arazilerden elde edilmektedir. Hindistan, Çin, ABD, Pakistan, İran, Meksika, Türkiye, Bangladeş, Rusya, İspanya, İtalya, Fransa ve Avustralya en fazla sulama alanına sahip ülkelere örnektir.

6. Organik Tarım-Ekolojik Tarım-Biyolojik Tarım: İnsan ve çevreye dost, fazla ürün değil, ürünün kalitesinin yükselmesini amaçlamış bir tarım ya da üretim şeklidir. Bu anlayışın öncüsü, Büyük Britanyalı tarım uzmanı Albert Howard olup, bu konudaki ilk görüşlerini ilk kez 1910'da açıklamış ve bu tekniğin esaslarını 1940'ta tarımsal vasiyetname durumuna getirmiştir. Kişi başına en çok organik ürün tüketen ülkeler arasında İsveç, Danimarka, Lüksemburg, İsviçre, Almanya, ABD, Kanada ve Fransa gelmektedir. Dünya'da en fazla organik tarım alanına sahip ülkeler Avustralya, Arjantin, ABD, Çin, İspanya, İtalya, Hindistan, Almanya, Fransa ve Uruguay'dır. Türkiye, 2011'de Dünya'da organik tarım alanı en fazla artış gösteren 10 ülke arasında yer almıştır. Bölgelerimize göre organik tarıma ayrılan arazileri bakımından ise ilk sırayı ise Ege Bölgesi almaktadır.

7. Ara Tarım-Enterkültür: Japonya, İtalya, Fransa, İspanya ve Yunanistan gibi tarım arazisine göre nüfusu fazla ülkelere, meyve bahçelerinden ek bir ürün alma yoluna gitmişlerdir. Meyve ağacı ve asma sıraları arasında çeşitli sebzeler, yonca, mısır gibi çeşitli tarım ürünlerinin üretimi yapılır. Bu tarım tipine, "aratarım" veya "enterkültür" denir.

8. Monokültür-Polikültür-Plantasyon: Monokültür tarım, aynı ürünün çok geniş tarım işletmelerinde yetiştirilmesi şeklindeki tarımsal faaliyettir. Monokültür tarla tarımında yetiştirilen tarım ürünleri; pamuk, çeşitli tahıllar, yer fıstığı, tütün, soya ve ayçiçeğidir. Bu tarım tipine örnek olarak, ABD'nin pamuk, mısır, buğday ve soya üretim bölgeleri ile Kanada, Avustralya ve Arjantin'in çok geniş bölgelere yayılmış buğday üretim alanlarını verebiliriz. **Plantasyon tarımında**, geniş bölgeler tarıma ayrılmış olmasına rağmen, yetiştirilen ürünler hem çok yıllık hem de genellikle ağaç türünden bitkilerdir. Modern tarım işletmeleri olan plantasyonlarda, kahve, kakao, çay, kauçuk, hindistancevizi, muz, turuncgöl ve şeker kamışı gibi bitkilerin tarımı yapılır. Tropikal kuşağın tipik ürünlerinin yetiştirildiği bu tarımsal işletmelerde, çok sayıda işgücünün varlığı da dikkat çekicidir.

Plantasyonlar, önce Muson Asya'sı ülkelerinde gelişmiştir. Daha sonra Orta ve Güney Amerika ile Afrika'ya yayılmıştır. ABD'de, modern büyük çiftlikler şeklinde buğday, pamuk, soya, mısır ve tütün tarımı plantasyonları kurulup geliştirilmeye başlanmıştır.

Yapılan dışsatım ve toplam üretim bakımından dünyanın önde gelen bitkileri ve üretici plantasyon ülkeleri şöyle sıralanabilir:

- Küba – Şeker kamışı
- Malezya – Palmiye yağı
- Hawai – Ananas
- Ekvator – Muz

Ağırlık bakımından düşük fakat değer bakımından yüksek plantasyon ürünleri ise içeceklerden oluşmaktadır:

- Brezilya – Kahve
- Fildişi Sahili – Kakao
- Hindistan – Çay ve Tütün

Polikültür tarım ise, aynı tarım işletmesinde, birkaç tarım ürününün birlikte veya ayrı ayrı parsellerde yetiştirildiği tarımsal faaliyet tipidir. Tarımsal toprakları yetersiz olduğundan, ihtiyaç duyulan bazı tarımsal ürünler aynı tarlalardan elde edilir. Bununla birlikte, bu tarım tipinde amaç, her zaman geçime yönelik değildir. Fransa, Belçika, Hollanda, İngiltere, İtalya ve Avustralya'da olduğu gibi, pazarlamaya yönelik olabilir.

Agroforestry: Ormanlık alanlarda ormanları tahrip etmeden yapılan tarım şeklidir.

A B C D E

17. Enine kumullar; barkanlar, parabolik kumullar, firkete tipi kumullar, plato eteği kumulları ve kıyı kumullarıdır. Boyuna kumullar; seyfler ve uruklar, kum gölgeleri, gedikönü kumullar, balina sırtı kumulları ve öndüasyonlar.

A B C D E

18. Türkiye'de turizm faaliyetlerinin gelişmesinde etkili olan faktörler;

- Konaklama tesislerinin modern ve yaygın olması.
- Uluslararası panayır ve fuarların düzenlenmesi.
- Kış sporları, futbol ve basketbol gibi büyük spor organizasyonlarının yapılması.
- İklim koşullarının elverişli olması.
- Üç tarafının denizlerle çevrili olması.

A B C D E

19. Ülkemizdeki höyük yerleşmeleri;

- Çorum – Alacahöyük
- Yozgat – Alişar
- Van – Tilkitepe
- Samsun – İkiztepe
- Mersin – Yümüktepe,
- Burdur – Hacılar
- Malatya – Arslantepe
- Şanlıurfa – Göbeklitepe (Anadolu'nun ilk tapınağı bulunur.)
- Batman – Hallan Çemi
- Diyarbakır – Çayönü

Doğu Akdeniz, Kuzey Suriye, Kuzey Mezopotamya ve Güneydoğu Anadolu'daki yoğun tahıl toplayıcılığına dayalı Epipaleolitik yerleşimler, yavaş yavaş tarımsal üretime geçerek Neolitik yerleşimlerine dönüşmüştür. Anadolu'da Caferhöyük (Malatya), Çayönü (Diyarbakır), Hallan Çemi (Batman), Nevalı Çori (Urfa) ve Göbekli Tepe (Urfa) verimli hilal üzerinde bulunan Neolitik köy yerleşimlerinin en önemlileridir. İç Anadolu'da ikinci bir Neolitik bölgesi daha bulunmaktadır. Buradaki en önemli yerleşmeler arasında ise Çatalhöyük (Konya), Suberde (Konya), Canhasan (Karaman), Hacılar (Burdur), Kuruçay (Burdur) ve Aşıklıhöyük (Aksaray) sayılabilir.

Kalkolitik (Bakır) Çağ: Anadolu'da, söz konusu çağ yerleşme yerlerinin sayısının 1200'e ulaştığı görülür. Önemli merkezler arasında, batıdan doğuya,

- Bakla Tepe (İzmir),
- Liman Tepe (İzmir),
- Hacılar (Burdur),
- Beycesultan (Denizli),
- İkiztepe (Samsun),
- Alişar (Yozgat)
- Domuztepe (Adana),
- Yumuktepe (İçel),
- Arslantepe (Malatya),
- Değirmentepe (Malatya),
- Girikihacıyan (Diyarbakır) sayılabilir.

İlk Tunç Çağ: Bu yerleşmelerden bazıları şunlardır:

- Aslantepe (Malatya)
- Alacahöyük (Çorum)

- Acemhöyük (Aksaray)
- Troya (Çanakkale)
- Karaoğlan (Ankara)
- Alişar (Yozgat)
- Karahöyük (Konya)
- Kültepe (Kayseri)
- Demircihöyük (Eskişehir)
- Mahmatlar (Amasya)
- Horoztepe (Tokat)
- İkiztepe (Samsun)
- Gözlükule (Tarsus)
- Beycesultan (Denizli)
- Şemsiyetepe (Elazığ)
- Kuruçay (Burdur)

Demir Çağı: Demir Çağı uygarlıkları arasında Geç Hitit Kent Devletleri, Urartular, Frigler, Yeni Asurlular, Lidyalılar, Likyalılar ve İyonyalılar gibi topluluklar yer almaktadır. Demir Çağı'nın önemli merkezleri arasında;

- Klazomenai (İzmir)
- Yassihöyük/Gordion (Ankara)
- Kaman Kalehöyük (Kırşehir)
- Şarhöyük (Eskişehir)
- Maşat Höyük (Tokat)
- Kerkenes Dağ (Yozgat)
- Van Kalesi
- Toprakkale (Van)
- Altıntepe (Erzincan)
- Zincirli, Kargamış (Gaziantep)
- Karatepe (Osmaniye)
- Ziyaret Tepe, Üçtepe (Diyarbakır) sayılabilmektedir.

A B C D E

20. Eski nüfus sayımlarının amaçları asker sayısını tespit etmek ve vergi yükümlülüklerini hesaplamaktır. Diğerleri modern nüfus sayımlarının amaçları arasına girmektedir.

A B C D E

21. Türkiye'de otomotiv sanayisinin olduğu şehirler; İstanbul, Sakarya, Kocaeli, Bursa, İzmir, Eskişehir, Ankara, Aksaray ve Adana'dır.

A B C D E

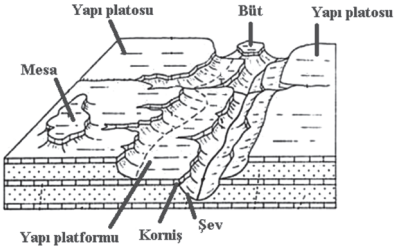
YÖNERGE

YÖNERGE

YÖNERGE

11

1. Yatay yapılı sahalar;

A B C D E

2. İki büyük kentin birleşmesiyle oluşan birleşik kentlere denir. (**Konurbason**)

Bir kentin yakın çevresinde bulunan, kentle sıkı bağlantısı olan yerleşim yeridir. (**Banliyö**)
Bir kentin herhangi bir azınlık kümesince kendiliğinden yerleşilen kesimine denir. (**Getto**)
Seyahat acentesinin uçağı kiralayarak sefer yapması anlamına gelir. (**Charter**)

Slum(gecekond), zayıf yapı kalitesine sahip ve genellikle yoksullukla ilişkilendirilen, yoğun bir şekilde paketlenmiş konut birimlerinden oluşan, yüksek nüfuslu bir kentsel yerleşim alanıdır.

A B C D E

3. Kabul etmek gerekirse sizleri zorlayacak bir soru daha ☺ Daha öncesinde ÖSYM bizlere Batı Toroslar'ı soru olarak getirmişti. Doğu Karadeniz Dağları'nın buzul topografyasına baktığımızda güncel daimi kar sınırı kuzey yamaçlarda 3100-3200m, güneye bakan yamaçlarda ise 3550m dolaylarındadır. Bu farkın oluşmasında Karadeniz'den gelen nemli hava kütleleridir. En yüksek zirve olan Kaçkar Dağı'nda altı tane buzul bulunmaktadır. En büyüğü 2850m'ye kadar inen Kaçkar-1 buzuludur. Doğu Karadeniz Dağları'nın kuzey ve kuzeydoğuya bakan vadilerinin hemen hemen tamamı Pleistosen'de buzullaşmaya uğramıştır. Karagöl-Karadağ arasında güncel buzullar ve buzullar ile ilgili yer şekillerine rastlanır.

Vercenik Dağı'nda 10 kilometrekarelik bir takke buzulu yoktur. Ülkemizde bu büyüklükte bir takke buzuluna sahip tek dağ Ağrı Dağı'dır.

A B C D E

4. Obi, Yenisey ve Lena Kuzey Buz Denizi'ne dökülür. Volga, Hazar'a; Amur, Ohotsk Denizi'ne dökülür.

A B C D E

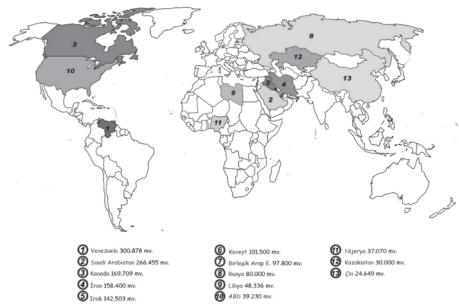
5. Habur, Nusaybin, Sacir, Culap, Karacurum, Balık, Zerkar, Senpas suları Suriye ile sınır oluşturmaktadır. Hezil Çayı, Dicle'nin bir koludur ve Irak ile sınır oluşurur.

A B C D E

6. Tropikal bölge kıyılarında, koylar, körfezler, ırmak ağzıları gibi sahalarda oluşmuş ve yıl boyunca hep yeşil kalan ormanlara mangrov ormanları denir. Sakızağacı ile temsiz edilirler. Galerî ormanları, tropikal ve subtropikal bölgelerde, ırmakların ve kollarının yatakları boyunca; bunların karşılıklı kıyılarında, bir ağ biçiminde ve şeritler halinde uzayıp giden ormanlardır.

A B C D E

7. Dünya'da önemli petrol rezerv alanları;

9. Zeminin tane büyüklüğü ve geçirimsizliği gevşek zeminlerin sızma kapasitesi sızma hareketine karşı koyan direnç azaldığından daha yüksektir ve genellikle boşluk oranı (porozite) arttıkça sızma kapasitesi artar. Yağışın başlangıç anındaki zemin nemi ıslak bir zeminde, kapiler boşlukların arası kısmen su ile doludur. Bu nedenle sızma kapasitesi kuru zemine göre daha azdır. Bitki örtüsü ve organik madde içeriği bu değişkenler; yüzeysel akışı engelleyen, suyun zemine girmesini kolaylaştıran, yağmur damlası darbelerin zemine girmesini engelleyen ve zemin geçirimsizliğini attıran etkenlerdir. Dolayısıyla sızma kapasitesinin artmasına yol açarlar. Zemin yüzeyinin durumu ve kimyasal çökeltme - zemin gözeneklerinde kimyasal çökeltme (CaCO_3 ve Na_2CO_3 gibi bileşikler) olduğu zaman zemin boşlukları dolmaya başlar ve sızma kapasitesi düşer. Bu durum, sert suların zemine sızmasıyla olur. Sert sular, silt ve kil taneciklerinin bir araya gelmelerine de neden olabilir. Böylece zeminin geçirimsizliği düşer. - Yumuşak suların ise tam tersi bir etkileri vardır. Zemin boşluklarında hava sıkışması Bu olay, genellikle sızmayı zorlaştırarak sızma kapasitesini düşürür. Toprağın sürülme, işlenme şekli Duruma göre sızma kapasitesini arttırabilir ya da azaltabilir.

A B C D E

10. Parçada çan şekilli nüfus piramidinden bahsedilmiştir. Bu piramide sahip en önemli ülkeler Rusya ile İrlanda'dır.

Kenarları içe çökük piramit; Angola, Burundi, Benin, Nijerya

Düzgün üçgen piramit; Kenya, Mısır, Mali, Gabon, Yeni Gine, Afganistan, Bolivya, Filipinler ve Hindistan

Arı kovanı şeklinde piramit; ABD, Belçika, Hollanda, Almanya, İngiltere, Kanada ve Danimarka

Asimetrik şekilli piramit; Polonya, Çin, Bangladeş ve Brezilya

A B C D E

11. Metamorfik kayalara gnays(granit), mermer (kalker), kuvarsit (kumtaşı), fillat (kıltaşı), sleyt (yayrak taşı), Migmatit, milonit, hornfels, amfibolit, ardıvaz (kayağan taşı) ve serpantin örnek gösterilmektedir.

Anhidrit, jipse benzeyen kimyasal tortul kayadır.

A B C D E

- 12.

A B C D E

13. Soruda bilgileri verilen teori Yaşam Sahası Teorisi'dir. Ratzel'in yanında jeopolitik kavramını ilk kez kullanan Rudolf Kjellen'de bu teorisinin savunucusudur. Ratzel, Kjellen ve Hitler'in siyasal danışmanlığını yapmış olan Haushofer gibi yazarların şekillendirdiği jeopolitik teori, iki savaş arası dönemdeki Alman yayılcı politikasının düşünsel temelini oluşturmuştur. Coğrafya ile ulusal gücün özdeşleştirildiği Alman jeopolitik düşüncesi, ulusların yeterli hammadde, sanayi ve pazara ulaşabilmek, büyük bir nüfusa ve özellikle "LEBENSRAUM"a (HAYAT SAHASI) sahip olmak amacıyla sınırlarını genişletmelerini normal karşılamaktadırlar.

Medeniyetler Çatışması Teorisi / Samuel

P. Huntington:1993 yılında makale boyutuyla dile getirdiği görüşler, ABD'de yapılan 11 Eylül saldırısıyla yeniden gündeme gelmiştir. Soğuk Savaş sonrası Dünya politikasının yeni bir döneme girdiğini söyleyen Huntington'a göre bu yeni süreçte devletler arasındaki mücadelenin esas kaynakları ideolojik ya da ekonomik değil kültürel olacaktır. Ulus devletler uluslar arası politikanın

belirleyici faktörü olmaya devam ederken, asıl mücadele farklı medeniyetlere mensup milletler ve gruplar arasında yaşanacaktır. Huntington, Soğuk Savaş dâhil olmak üzere 17, 18, 19 ve 20. yüzyılda yaşanan savaşların aslında batıya ait iç savaşlar olduğunu, ancak bundan sonra Batı ile Batı dışı medeniyetler arasındaki etkileşimin uluslar arası politikanın merkezi olacağını ileri sürmektedir. Huntington dünyayı; Batı, Konfüçyüs, Japon, İslâm, Slav, Ortodoks, Lâtin Amerika, Hint ve Afrika medeniyetleri olarak sekize ayırmakta ve dünya siyasetini adı geçen medeniyetlerin birbirleriyle etkileşimlerinin belirleyeceğini ileri sürmektedir. Huntington'a göre; Batı, Konfüçyüs, Japon, İslâm, Slav, Ortodoks, Lâtin Amerika, Hindu Medeniyetleri değişik derecelerde de olsa bünyelerinde çatışma potansiyelleri içeren sınırlara sahiptir. Ancak bunlar arasındaki en faal fay hatları **İslâm ve Batı Medeniyetleri** arasında bulunur. Bu yüzden Huntington'a göre "İslâm kanlı sınırlara sahiptir."

Pan Bölgeler Modeli / Ernst Haushofer: Kara hâkimiyetine dayanan bir görüştür. Ekonomik bakımdan kendilerine yeterli olduklarından dünya siyasetinde ayrı bir güç oluşturlar. Pan rejonlar (Bölgesel birlik) stratejik olmayıp daha çok ekonomik birlikler halindeydi.

Kenar Kuşak Teorisi//Nicholas Spykman: Nicholas Spykman (1893-1943), gazeteci ve uluslararası ilişkiler Profesörüdür. Dünya Siyasetinde Amerika'nın Stratejisi ve Barışın Coğrafyası adlı kitapları bulunmaktadır. Spykman, Mackinder'in Kara Hâkimiyet Teorisini eleştirmektedir. Ona göre,; Mackinder'in tezi yanlıştır. Eğer eski Dünya'nın güç siyaseti için bir slogan gerekiyorsa bu, "Kim Kenar Kuşağa hükmederse Avrasya'ya hâkim olur; kim Avrasya'ya hâkim olursa dünyanın kaderini kontrol eder" olmalıdır." Spykman'e göre: "Kalpgah, Kuzey Buz Denizinden, güneye Karpat Dağları'na, Balkanlara, Anadolu, İran ve Afganistan'dan Altay Dağları'na kadar uzanan geniş sahayı kaplamaktadır. Spykman'e göre, kuzey yarımkürede yer alan ülkeler tarih boyunca dünya siyasetinde daha etkili olmuştur. Ona göre, ABD çok

önemli bir güçtür. Atlantik karşısında ise, en önemli merkez Avrasya'ya ait bir yarımada olan Avrupa'dır. Buna göre, ABD izolasyon siyasetini terk etmeli ve İngiltere ile yakın ilişki kurmalıdır. Bu, günümüzdeki ABD-İngiltere stratejik ortaklık ilişkisini de açıklamaktadır. AB bakımından düşünüldüğünde de, İngiltere'nin, bu siyasi birliğe katılmasının ABD'ye zarar vereceğinden bahseder. Ona göre, Avrupa'nın bütünleşmiş bir devlet haline gelmesi ya da iki Avrupalı güç tarafından paylaşılması ABD çıkarlarına aykırıdır. ABD'nin çıkarına olan, Avrupa'da dengelere dayanan bir siyasi sistemdir.

Hava Hâkimiyet Teorisi /Guilio Douhet: Hava Kuvvetlerinin gösterdiği ilerlemeler bu güce dayanan yeni bir egemenlik kavramını ortaya çıkarmış, Birinci Dünya Savaşı sonrasında, temelleri İtalyan ve Amerikalı havacılar tarafından Scitaklian, Renner atılmış, Alexander De SEVERSKY tarafından olgunlaştırılmış bir teoridir. De SEVERSKY'e göre, hava kuvvetlerinin bugün ulaştığı gelişim, tüm eski jeopolitik teorileri değersiz kılmıştır. Uçaklar ve füzeler coğrafi arızaları geçersiz kıldığı gibi, zaman ve mesafe kavramlarını da değiştirmiştir. Bu güçlere sahip olup, bunu sürdürülebile olanağına sahip olan bir devlet, dünya egemenliğine de ulaşabilir.

A B C D E

14. Soruda bilgileri verilen teorisinin savunucusu Ester Boserup'tur.

1. Malthuscu Teori (Thomas Malthus): Malthus'un nüfus teorisi, "artan nüfus felaket getirir" tezi üzerine temellenmiştir. Ona göre, nüfus geometrik olarak artmaktadır. (2,4,8,16...) fakat besin kaynakları aritmetik olarak artmaktadır.(1,2,3,4,5,6,...) 25 yıl sonra nüfus ikiye katlanacak ve besin kaynakları dünya nüfusuna yetersiz kalacaktır. Dünya nüfusunu gelecekte bir açlık sorunu beklemektedir. İnsanın kendi nüfusunu yine kendisinin denetim altına alması ve "optimal nüfus dengesini kurması" en uygun yol olacaktır. "Dünya yıllık besin kaynakları üretim potansiyeli ve besleyebileceği nüfus biçiminde" formüle edilebilir.

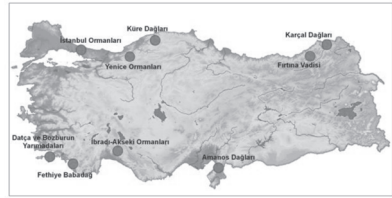
2. **Yeni Malthuscular (Paul Ehrlich/Garrett Hardin):** Paul Ehrlich ve Garrett Hardin gibi iki önemli sözcünün önderliğinde, 1960'ların sonlarında, nüfus artışının bir sorunsal olduğuna ilişkin dikkate değer bir kamu yararı oluşturan Yeni Malthusculuk, o zamandan beri dünyada takipçileri olan bir akımdır. Yeni Malthuscular, Malthus'ta olduğu gibi nüfus artışının sadece gıda sağlamada sorun yaratacağını ileri sürmekle kalmayıp; bu artışı çevresel sorunlarla da ilişkilendirmektedir. Yeni Malthuscular, hızlı nüfus artışının olumsuz sonuçlarını yoksullukla birlikte, insanlar için bir ev olarak yeryüzünün bozulan kalitesinde de görmektedir. Yeni Malthuscular, nüfus artışının kontrol yöntemi olarak her tür doğum kontrol yöntemi (ve hatta kürtaj) ile aile planlamasını desteklemektedirler.
3. **Marx Teorisi (Karl Marx):** Kaynakların yetersiz olmadığını kaynakların halkın yararına kullanılmamasından kaynaklanan kapitalist sistemi sorun olarak görmüştür. Sosyalist bir modeli uygun olarak görmüştür. Marx, yoksul insanların geçim araçları (ekipmanların, bilginin, zenginliğin eşit bölüşümü) üzerinde bir denetime sahip olmaları durumunda; mal ve hizmet üretimini nüfus artışının çok üstüne çıkaracaklarını; üretim araçlarının zenginler ve özel mülk sahipleri tarafından işletilmesinin bu çözümü engellediğini savunmuştur

A B C **D** E

- 15. Ülkelere göre dünya su ürünleri üretiminde**
Çin başta olmak üzere, Hindistan, Endonez-
ya, Vietnam, Peru, Rusya, ABD, Bangladeş,
Norveç ve Japonya gibi ülkeler önde gelmek-
tedir.

A B C D E

16.

Bilgileri verilen toprak tipi kahverengi orman toprağıdır. Ülkemizde Karadeniz sahil boyunca bu toprak tipine rastlanmaktadır. **Terra Rossa**, kızıl topraklar olarak ta bilinmektedir. Toprağın bünyesinde demir bileşimleri fazla, humus birikimi azdır. Oluşumlarında iklimatik faktörlerin yanında ana kayanında rolü vardır. Bu topraklar yağışlı ve kurak dönemlerin birbirini izlediğı Akdeniz İklimi'nde görölmektedir. Gübreleme ile verimli olurlar. Ülkemizdeki Akdeniz, Ege kıyılarındaki görölmektedir. Çernozyomlar, orta kuşağın yarı nemli bölgelerinde çayır formasyonu altında gelişmiş topraklardır. "kara toprak" diye de adlandırılırlar. Tahıl tarımı için elverişlidirler. Verimli topraklardır fakat iklim elverişli olmadığı için tarıma uygun değildir. Ülkemizdeki Erzurum-Kars-Ardahan çevresinde görölür. **Kahverengi topraklar**, Orta kuşak step formasyonunun hâkim olduğı bölgelerin en yaygın toprak tipidir. Bu topraklarda yağış azlığından dolayı karbonat birikimi fazladır. **Kestane renkli topraklar ise**, Orta kuşağın serin ve nispeten fazla yağış alan kesimlerinde uzun boylu stepler ve ağaç stepler altında gelişmiştir. Bu topraklar, organik madde ve humus bakımından kahverengi topraklara oranla çok daha zengindir. **Ülkemizdeki İç Anadolu ve Güneydoğı Anadolu'da geniş yer almaktadır.**

Lateritler, Tropikal ve subtropikal bölgelerde yüksek sıcaklık ve bol yağış altında gelişmiş kırmızı renkli topraklardır. Orta Amerika Ülkeleri(Amazon), Orta Afrika(Kongo), Hindistan, Malezya, Endonezya, Filipinlerde bu toprak tipine rastlanmaktadır. Toprağın alt katmanları demir ve alüminyum birikiminin fazla olmasından dolayı sertleşmekte ve bu durum bitkilerin gelişimini olumsuz yönde etkilemektedir.

A B C D E

17. Yatay görüş mesafesini 1 kilometrenin altına düşüren meteorolojik bir olaydır. Stratüs bulutunun yerde veya yere yakın seviyede oluşması olarak da bilinir. Yerle temas eden hava içindeki su buharının yoğunlaşması veya donarak kristalleşmesi sonucu ortaya çıkan çok küçük su damlacıkları veya buz kristallerinden meydana gelmiştir. Sis içinde çisenti biçiminde çok hafif yağış olabilir. Zirai açıdan faydalı olduğu kadar, güneşe engel olduğu için deniz, kara ve hava ulaşımında büyük ölçüde olumsuz etkileri de görülmektedir.

1. Radyasyon Sisi: Açık ve durgun gecelerde ısı kaybı sebebiyle yer yüzeyi ve yüzeye yakın hava soğur. Yerden yukarı doğru yükseklik arttıkça atmosferde ters bir sıcaklık dağılımı ortaya çıkar. Alt seviyelerde hava soğuktur. Yükseklik arttıkça sıcaklıkta artar. Soğuma havanın çiy noktasına kadar inerse sis meydana gelir. Gece başlar, gündüz hava ısınınca, öğleyle doğru ortadan kalkar.

2. Adveksiyon (Yatay Hava Hareketi) Sisi: Sıcak ve nemli havanın soğuk bir yüzey üzerine hareketi ile alt katmanların soğuyarak su buharının yoğunlaşması sonucu oluşan sislerdir.

3. Orografik (Yer Şekli) Sis: Yatay hareket eden havanın yer şekli etkisiyle yükselecek soğuması neticesinde oluşan sislerdir. Yer şekli etkisiyle yükselme hafif hafif ve yataya yakın olmalıdır.

4. Cephe Sisleri: Karşılaşan iki farklı hava kütlelerinden sıcak olanın soğuk olan üzerinde yükselerek soğuması neticesinde oluşan sislerdir.

A B C D E

18. Denizyollarında düzenli yük ve yolcu taşımacılığı ilk kez 1816 yılında New York – Liverpool arasında dört gemi ile başlamıştır.

A B C D E

19. Çin, 1978 yılından sonra dışa kapalı ekonomiden serbest ekonomiye geçmiştir. 2001 yılında Dünya Ticaret Örgütü'ne üye olarak yabancı yatırımcılara güven vermiştir.

A B C D E

20. Avrupalıların yeni dünya göçüdür. 1830-1930 devresini kapsayan 100 yıl içerisinde ABD ve Kanada'ya 60 milyonun üzerinde göç yaşanmıştır. 1830-1930 yılları arasında Avrupa'dan Amerika anakarasına 60 milyon göç yaşamıştır. Bu göçten en fazla payı 40 milyon ile ABD almıştır. 1830-1930 devresinde, Afrika ve Okyanusya'ya 20 milyon Avrupalı nüfus yerleşmiştir. İspanyol, Fransız ve İtalyan asıllılar, daha çok Afrika'nın kuzeybatı bölgelerine, İngiliz asıllılar ise Güney Afrika'ya yerleşmişlerdir.

A B C D E

21. Türkiye'deki Önemli Antik Kentler

- Assos Antik Kenti-Çanakkale
- Efes Antik Kenti-İzmir
- Hierapolis Antik Kenti-Denizli
- Kibyra Antik Kenti-Burdur
- Aigai Antik Kenti – Manisa
- Aizanoi Antik Kenti – Kütahya
- Anavarza Antik Kenti – Adana
- Anemurium Antik Kenti – Mersin
- Antandros Antik Kenti – Balıkesir
- Aphrodisias Antik Kenti – Aydın
- Arykanda Antik Kenti – Antalya
- Aspendos Antik Kenti – Antalya
- Blaundus Antik Kenti – Uşak
- Dara Antik Kenti – Mardin
- Didyma Antik Kenti – Aydın
- Kaunos Antik Kenti – Muğla
- Knidos Antik Kenti – Muğla
- Laodikeia Antik Kenti – Denizli
- Magnesia – Aydın
- Metropolis Antik Kenti – İzmir
- Miletos Antik Kenti – Aydın
- Olympos Antik Kenti – Antalya
- Patara Antik Kenti – Antalya
- Pergamon Antik Kenti – İzmir
- Phaselis Antik Kenti – Antalya
- Priene Antik Kenti – Aydın
- Sagalassos Antik Kenti – Burdur
- Sardes Antik Kenti – Manisa
- Side Antik Kenti – Antalya
- Soli Pompeiopolis – Mersin
- Stratonikeia Antik Kenti – Muğla
- Tripolis Antik Kenti – Denizli
- Troya Antik Kenti – Çanakkale
- Uzuncaburç Antik Kenti – Mersin
- Xanthos – Antalya
- Andriake Antik Kenti – Antalya
- Smyrna Antik Kenti – İzmir

A B C D E

1. Sıcaklık isteğine göre bitkiler;

- **Megaterm(Yüksek) Bitkiler:** Defne, selvi, kızılçam, kermes meşesi, fıstık çamı, keçiboyunu
- **Mezoterm(Orta) Bitkiler:** İhlamur, gürgen, kızılğaç(ortadan biraz daha düşüktür), dişbudak, kayın, karaçam, orman gülü, adi gürgen, kızılçık, akçaağaç
- **Mikroterm(Düşük) Bitkiler:** Gökmar, doğu kayını, porsuk, Toros sediri
- **Hekistoterm(Çok düşük):** Huş, ladin, titrek kavak

Dikkat! Akasya, ihlamur ve akçaağaç dona karşı hassas olan ağaç türleri; huş, titrek kavak, sarıçam, gürgen ve kızılğaç dona karşı dayanıklı ola ağaç türleridir.

Nem isteklerine göre bitkiler;

- **Higromorf(Nemcil) Bitkiler:** Geven, siğila, beyaz söğüt
- **Mezomorf(Orta) Bitkiler:** Kestane, kayın, gökmar, ladin
- **Kseromorf(Kurakçıl) Bitkiler:** Titrek kavak, abdest bozan, geven, sapsız meşe

Güneş isteklerine göre bitkiler;

- **Güneş(Heliofit) Bitkiler:** Kızılçam, sarıçam, fıstıkçamı, Halep çamı, zakkum, ceviz, söğüt, titrek kavak
- **Gölge(Siolit) Bitkiler:** Ladin, fındık, porsuk, şimşir, gökmar, kayın, kızılçık, karayemiş

Toprak(edafik) faktörüne göre bitkiler;

- **Siğ toprakta yetişebilen bitkiler:** Huş, akasya, titrek kavak
- **Orta derinlikte yetişebilen bitkiler:** Kayın, kızılğaç, gürgen, karakavak, ladin
- **Derin toprakta yetişebilen bitkiler:** Meşe, karaağaç, dişbudak, akçaağaç, ihlamur, karaçam, gökmar

A B C D E

2. Permafrost, donmuş toprak demektir. Dünya üzerinde tundra toprakları buna örnekler. İskandinavya'nın kuzeyinde tundra, Rusya'da merzlota gibi isimler verilir.

A B C D E

3. Biyoyakıt ürünleri ve dönüşüm yöntemleri konusunda ülkeler arasında çeşitli farklılıklar bulunmaktadır. Üretimde kullanılan biyoetanol kaynaklarından, en büyük payı sırasıyla iri taneli hububatlar, şeker bitkileri, küspe, buğday ve mısır almaktadır. Bu kaynaklardan mısır ve şeker kamışı %80 dolayında paya sahiptir. Önemli biyoyakıt üreticileri arasında olan ABD'de mısır, **Brezilya'da şeker kamışı**, Çin'de buğdaydan biyoetanol üretilirken, AB'de kolza, Endonezya'da palm yağından biyodizel üretilmektedir. ABD, Brezilya, AB, Çin ve Hindistan dünyanın en önemli biyoetanol üreticileridir ve biyoetanolün %90'ı bu ülkelerde üretilip tüketilmektedir. 2015'de yaklaşık 4 milyar litre ile üretimin %4'ünü oluşturan biyoetanol ihracatı 2020'de 12.5 milyar litre ile %8'e ulaşmıştır. Dünyada en büyük biyoetanol ihracatçıları %46'lık oran ile ABD, Pakistan, Hindistan, Tayland ve Güney Afrika Cumhuriyeti'dir. Başlıca ithalatçıları olan ABD, AB, Filipinler, Nijerya ve Vietnam'ın aldığı pay ise, %80'dir.

A B C D E

4. Halford John Mackinder, 19.yüzyılın sonu, 20. Yüzyılın başında fikirleriyle dünyaya yön vermiş bir coğrafyacı ve jeopolitikçidir. Görüşleri, kendinden sonra gelen jeopolitikçilere yön vermiştir. Görüşlerini ileri sürdüğü yıllarda, Birinci Dünya Savaşı yapılmıyordu. Ancak görüşleri, 1930'lu yıllarda, Almanya'da büyük ilgi görmüştür. Hitler'in Rusya üzerine hücum etmeleri ve dünyanın kalbine ulaşmak istemeleri, "yeryüzünün kalbine" ulaştıktan sonra, dünyanın anahtarını Tanrı'ya teslim etmek istemeleri, Mackinder'in "Heartland teorisini" gönülden inanmaları, aşırı hırsları ve gururlarındandır.

A B C D E

5. Türkiye'de Karayollarının Tarihsel Gelişimi

- Yol konusunun programlı bir şekilde ilk olarak 1929 yılında ele alındığını görmekteyiz. Yolun ülke kalkınmasındaki en önemli altyapı yatırımlarından biri olduğu bilinciyle, 1929 yılında Nafia Vekaleti (Bayındırlık Bakanlığı) içinde günümüzün karayolları teşkilatının çekirdeğini oluşturan Şose ve Köprüler Reisliği kurulmuş ve çıkarılan Yol Kanunu ile karayoluna ağırlık verilmiştir.
- 1929 yılında ilk kez anayollara asfalt yol yapma uygulamasına geçilmiştir.
- 1923-1938 yılları arasında yol yapımında oldukça geri kalmıştır. Bu dönemde görülen yetersizlik, esas olarak devletin mali güçlüklerinden kaynaklanmaktadır.
- 1946-1953 yılları arasında "tasarruf dönemi" alı verilen dönemde, yatırımların durması Devlet Demiryolları İdaresinin bir kamu iktisadi teşekkülü haline getirilmesiyle demiryolu ulaşımında duraklama ve ardından geriye başlamıştır.
- Karayollarına ait büyük gelişme 1948'de mali ve teknik bakımdan büyük ölçüde Marshall yardımları olarak bilinen dış yardımlar sağlandıktan sonra kaydedilmiştir. 1950-1960 dönemi kapsamında küçük yerleşim birimleri hariç Türkiye'nin her tarafı modern araçlarla ulaşım olanağı sağlanmıştır.
- ABD'nin Türkiye'ye uyguladığı ve diğer ülkelere de teklif ettiği ulaştırma politikası yüzünden demiryolları atıl kalmış, karayolları merkezli politikalar benimsenmiştir. Karayolu ulaşımının ön plana çıkmasıyla sonraki yıllarda motorlu araç sayısını artırmış ve tamamen dışa bağımlı gelişen bir otomotiv sanayisi gelişmiştir. Aynı şekilde petrole ihtiyaç artmış bu da dışa bağımlılığı artırmıştır.
- 1950 yılında Şose ve Köprüler Reisliği yeniden yapılandırılarak Karayolları Genel Müdürlüğü (KGM) kurulmuştur.
- İlk ekspres yol İstanbul-İzmit arasına yapılmıştır.
- Türkiye'de ilk otoyol 24 km uzunluğunda 1973 yılında açılmıştır.

- 1980 yılından sonra köy yolları da asfalt yapılmaya başlanmıştır.
- 2003 yılından itibaren duble yol yapımına ağırlık verilmiştir.

A B C D E

- 6.** Soruda bilgileri verilen grafik ılıman Okyanusal iklime aittir. Dünya'da bu iklimin en güzel görüldüğü ülkelerden biri İngiltere'dir.

A B C D E

- 7.** Beyaz Irklar; Nordikler, Slavlar, Alp grubu, Dinarik grubu, Akdeniz grubu...
Siyah Irklar; Buşmanlar, Hotantolar, Pigmeler, Bantular, Negridler, Aborjinler...
Sarı Irklar; Moğol ırkı

A B C D E

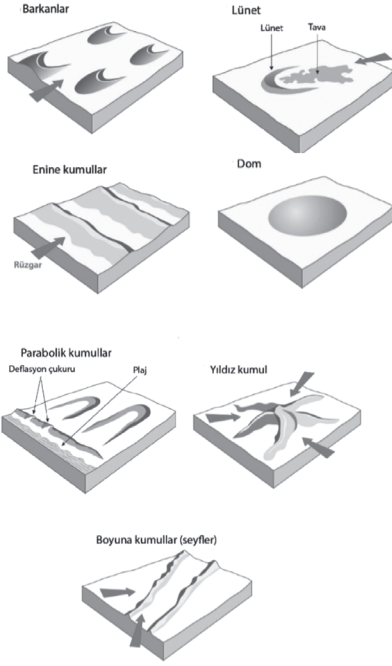
- 8.** Kolüvyal topraklar, dağ eteklerinde yaygındır. Derinlikleri fazla, su tutma kapasiteleri azdır. Tarla tarımından ziyade bağcılık ve meyve yetiştiriciliğine uygundur. Aydın Dağları'nın güney eteklerinde bu toprak üzerinde kaliteli incir yetiştirilir. Toprağın yapısı birikmenin olduğu bölgenin iklimini tam anlamıyla yansıtmaz.

A B C D E

- 9.** Su isteklerine göre bitkiler;
Higrofit Bitkiler: Su ihtiyacı çok yüksek olan bitkilerdir.
Hidrofit Bitkiler: Devamlı su içinde yaşayan bitkilerdir. (Nilüfer)
Mezofit Bitkiler: Hem nemcil hem kurakçıl bitkiler. Kısa süreli kuraklığa dayanıklıdır.
Kserofit Bitkiler: Su sıkıntısının bulunduğu, kısıtlıya adapte olmuş bitkilerdir.
Halofit Bitkiler: Tuzlu su ortamında yetişen bitkilerdir.

A B C D E

10. Kıymetli öğretmenim, aşağıdaki şekillerin her biri birer soru değerindenir lütfen unutmayı.

A B C D E

11. Hızlı nüfus artışının olumlu yanları; mal ve hizmetlere talep artar, üretim artar ve piyasa genişler, vergi gelirleri artar, askeri savunma güçlenir, ihracatta rekabet artar, işçi ücretleri ucuzlar, dinamik nüfus artar.

Hızlı nüfus artışının olumsuz yanları; Millî gelir ve kalkınma hızı azalır, işsizlik artar, doğal kaynakların tüketimi artar, iç ve dış göçler artar, bağımlı nüfus artar, çevre kirliliği artar, çarpık kentleşme(gecekondulaşma) artar.

Hızlı nüfus artışının düşmesinin olumlu yanları; Anne-bebek sağlık düzeyi yükselir, hayat standartları yükselir, milli gelir artar, eğitim ve sağlık kalitesi artar, işsizlik azalır, göçler azalır.

Hızlı nüfus artışının düşmesinin olumsuz yanları; Nüfusun miktarı azalır, cinsiyet dengesizliği oluşur, genç nüfus azalır, nüfus dinamizmi kaybolur, işgücü yetersizliği ortaya çıkar, yaşlı nüfus artar.

A B C D E

12. Afrika'da çitle çevrili bir hayvan barınağı ile çevresindeki evlerden oluşan yerleşme biçimidir. (**Kraal**)

İspanya'da ve eski İspanyol İmparatorluğu'na ait mülktür. Endülüs kökenli olup, tarlalar, madenler veya fabrikalardan oluşan yerleşmelerdir. (**Hacienda**)

Meksika devletine ait olan, topluluk üyelerinin arazi üzerinde mülkiyet haklarından ziyade intifa haklarına sahip olduğu, tarım için kullanılan bir ortak arazi alanıdır. (**Ejido**)

Doğu Avrupa'da uygulanmış sosyalist bir şehirsiz planlamadır. Genellikle şehirsiz alanın kenarında, kamulaştırılmış a da zorla satın alınmış özel arazilerde kurulmuştur. Trafikten arındırılmış yerleşme mekânları olarak tasarlanmıştır. (**Mikrorayan**)

Diğer yerleşim türleri;

Kolhoz (SSCB): Köy arazilerinin devletle birlikte köylüler tarafından kar ve zarara olarak işletilen kırsal yerleşmelerdir.

Sovhoz (SSCB): Kişilere ait arazilerin devletleştirilmesi ve halkın buralarda çalıştığı kırsal yerleşmelerdir.

Kibbutz: İsrail' den önce Yahudilerin Ortadoğu'da kurdukları çiftlikler.

Maşov: İsrail'de toprağın mülkiyetinin sana ait olduğu yerleşmelerdir.

Farmstead: Amerika'daki tarım çiftlikleri

Ranch: Yeni Zelanda, Kuzey ve Güney Amerika'da hayvancılık yapılan çiftliklerdir.

Plantasyon: Muz, kahve, kakao, şeker kamışı gibi ürünler yetiştirilir. Ulus aşırı şirketlerin başka ülkelerde satın aldıkları ve o bölge halkını buralarda çalıştırdığı işletmelerdir.

Hamlet: Birkaç evden oluşan, çiftlikle köy arası bir kırsal yerleşme türüdür. (ABD)

Slum: Zayıf yapı kalitesine sahip ve genellikle yoksullukla ilişkilendirilen, yoğun bir şekilde paketlenmiş konut birimlerinden oluşan, yüksek nüfuslu bir kentsel yerleşim alanıdır. (Gecekondulu)

Fazenda: Brezilya'da 16-18.yüzyılda başlan- gıçta kahve üretimi için kullanılan ve daha sonra ülkenin güneyinde sıcağa ve nemli tropikal ormanda mera hayvancılığının, sert koşullara dayanıklı, ıslah edilmiş büyükbaş hayvanların yetiştirildiği üretim merkezleridir.

A B C D E

- 13.** Ülkemizde kalkerli arazi üzerinde oluşmuş göller; Avlan, Kestel, Suğla, Elmalı, Salda, Söğüt, Akgöl, Kızören ve Timraş'tır. Jips karstı üzerinde oluşan göller; Hafik, Tödürge ve Zara'dır. Kilimli gölü, Uludağ üzerindeki buzul göllerimizden biridir. Ayrıca, Karagöl (Uludağ), Aynalı (Uludağ), Gelyana (Cilo Dağı), Sat (Cilo Dağı), Bey (Cilo Dağı), Mal (Kaçkarlar), Deligöl (Kaçkarlar) diğer buzul göllerimizdir.

A B C D E

- 14.** Hoffman, sanayi faaliyetlerinin yeryüzündeki gelişme dağılışını dört evreye ayırmaktadır.

1. Sanayinin ilk gelişmeye başladığı devre (1770-1820) Hoffman'a göre, çağdaş sanayi faaliyetleri sözü edilen tarihler arasında Avrupa'da, İngiltere'de başlamıştır. Buhar gücüyle çalışmaya başlayan ilk sanayi sektörü ise, hammadde kaynağı İngiltere'de bulunmayan "pamuklu doku-madır."

2. Sanayinin kıta Avrupa'sına yayılmaya başladığı dönem (1821-1860) Sanayileşmede 1821-1860 yılları arasında ikinci aşamada gerçekleşmiştir. Belçika, Fransa, Avusturya ve İsveç'te sanayi faaliyetlerinin gelişmesi bu tarihlerdedir. Rusya'da da ilk sanayileşme bu devredir.

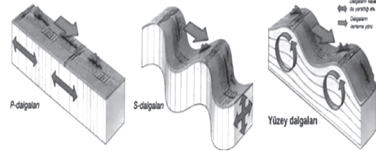
3. Sanayinin dünya çapında yaygınlaştığı dönem (1861-1890) İtalya, Hollanda, Danimarka ve Yunanistan'da yayılmıştır. Kanada ve Japonya'da sanayileşme hareketleri başlamıştır.

4. Sanayileşmiş ülkelerde yoğunlaşmanın, dünyanın geri kalan ülkelerinde de yeni sanayileşmenin başladığı dönem (1891- ...) Hindistan, Güney Afrika, Brezilya, Yeni Zelanda, Meksika, Şili, Arjantin, Avustralya ve Çin'de 19.yüzyıl ortalarından beri tek tek sanayi faaliyetleri görülmüşse de, bu ülkelerde gerçek Sanayi Devrimi 1891-1914 arasındaki yıllarda başlamıştır. Dünyanın birçok ülkesi ise sanayileşme sürecine bu yıllarda, yani 1930'larda ve hatta daha geç, 1950'lerde girmişlerdir. (TÜRKİYE)

A B C D E

- 15. 1. Boyuna Dalgalar (P):** Yüzeye ilk ulaşan dalgalardır. Zemini sıkıştırma ve genişletme özelliğine sahiptir.

- 2. Enine Dalgalar (S):** Saniye'de 4,5 km yol olarak yüzeye ulaşır ve yüzeyi sağa sola, aşağı yukarı sallar.

- 3. Yüzey Dalgalar (L):** Saniye'de 1,5 km yol alır. Salınım hareketi meydana getiren yıkıcı etkinin en fazla olduğu dalgadır.

A B C D E

- 16.** Bilgileri verilen turizm türü dark/hüzün turizmidir (Çanakkale şehitlikleri en güzel örnektir.). Diaspora turizmi, çok uzun zaman-dan beri bir kavim, ulus veya inanç mensuplarının ana yurtlarından koparak başka yerlerde azınlık olarak yaşamalarıdır. Pasifik ve Karayip Adaları'ndan Filipinler'e, Çin'den Gana'ya, Bangladeş'ten Hindistan'a kadar geniş ir yelpazede önemli bir turizmdir. Miras turizmi, bir toplumun geçmişine ait soyut ve somut tüm değerlerine sahip çıkmasıyla ilgili bir kültür hareketi sonunda son yıllarda orta çıkan bir turizmdir. Arkeoloji turizmi, insanların arkeolojiye ve tarihi alanları tanımalarına, onlara ilgi duymasına ve o alanların korunmasına yönelik ilgisini artırmayı amaçlayan bir kültür turizmi biçimidir.

A B C D E

- 17.** Dünya'da pamuk üretiminde Hindistan başta olmak üzere, Çin, ABD, Brezilya, Pakistan, Özbekistan ve Avustralya önde gelmektedir. I numaralı alan İran yanlış cevap olacaktır.

A B C D E

18. Mada adası Beyşehir Gölü içerisinde en büyük adadır. Ada, yerleşime açılan tek göl ada özelliği gösterir.

A B C D E

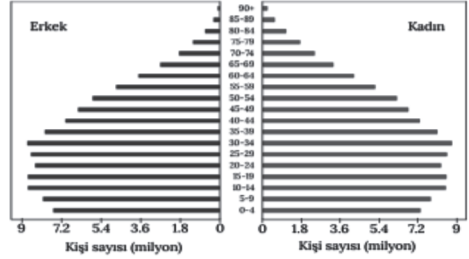
19. Avrupa'daki önemli dağlar; Kafkas, İskandinavya, Alp, Voj, Pirene, Südet, Ural, Tatra, Karpat, Apenin, Betik, Pirin, Rila, Sierra Morana, Rodop, Cambrian, Pindus, Grampian, Kantabriya, İber, Jura, Timan, Balkan, Toledo, Dinar.

A B C D E

20. Ülkemizde **sığır yetiştiriciliği merkezleri**; Konya, İzmir, Erzurum, Kars ve Ardahan'dır.
Manda yetiştiriciliği merkezleri; Samsun, Diyarbakır, Tokat, İstanbul ve Bursa'dır.
Tiftik keçisi yetiştiriciliği merkezleri; Ankara, Siirt, Eskişehir, Mardin ve Bolu'dur.
Kıl keçisi yetiştiriciliği merkezleri; Mersin, Antalya, Şırnak, Siirt ve Mardin'dir.
Koyun yetiştiriciliği merkezleri; Van, Konya, Şanlıurfa, Diyarbakır ve Ağrı'dır.
Arıcılık faaliyetleri merkezleri; Ordu, Adana, Muğla, Sivas ve İzmir'dir.
İpek böcekçiliği faaliyetleri merkezleri; Diyarbakır, Ankara, Bolu, Antalya ve Batman'dır.
Kümes hayvancılığı faaliyetleri merkezleri; Balıkesir, Manisa, Sakarya, Bolu ve Mersin'dir.
 1 numaralı merkez Bursa ipek böcekçiliği faaliyetlerin yapıldığı önemli merkezlerden biri değildir?

A B C D E

21. Asimetrik Şekli Piramit

Doğum oranları son yıllarda belirgin olarak azalmıştır. Yaşlı nüfus oranı fazladır. Nüfusun büyük bir bölümünü orta yaş grubu oluşturmaktadır. Polonya, Çin, Bangladeş ve Brezilya gibi ülkeler.

A B C D E

YÖNERGE

YÖNERGE

YÖNERGE

21

1. Bazı bitkiler, yüksek yapılı bitkilerin gövde ve dallarına sarılan, ama kök sistemini toprağa salmış olarak yaşarlar. Bunlar sarılgan bitkiler olup, yabani asma ve sarmaşıklar en güzel örnekleridir. Bir kısım tropikal bölgelerde sarılgan bitkilerine de liyan denir. Yüksek ağaçların dal ve gövdelerini saran, ışığa yönelme zorunluluğu nedeniyle, en yüksek ağaçların doruklarına tırmanarak, oradan başka bir ağaca uzanıp, orman ağaçlarını birbirine bağlayan bu bitkilere liyan ve bu tür yaşam biçimine de liyanizm denir. Ekvatorial bölge ve tropikal bölge ormanları, yıl boyunca yeşil kalan yağmur ormanları olarak göze çarpmaktadır. Çok sık, birkaç katlı ve balta girmemiş ormanlar olarak bilinmektedirler. Boyları 70-80 m yi bulan ev çoğu bölgede sık bir örtü oluşturan bu ormanlarda, yine çoğu bölgede Güneş ışınları orman toprağına ulaşmaz. Bundan dolayı, tropikal ormanlara, karanlık ormanlarda denir. Bunun temel nedenlerinden biri de liyanlar ve liyanizmdir.

A B C D E

2. İdeal toprakta %45 inorganik maddeler, %25 hava, %25 su ve %5 organik maddeler bulunur.

A B C D E

3. Piroklastik maddeler, volkanik aktivitelerde yeryüzüne ulaşan katı maddeler patlamalar sırasında havaya fırlatılan çeşitli boyuttaki unsurlardır. Bu unsurlar volkanın farklı bölümlerine aittirler. Küller, lapilli, tozlar, bloklar, volkan bombası, cüruf bu maddelere örnektir.

A B C D E

4. **Piroklastik Volkanlar:** Bunlar, volkan külü, volkan kumu, lapilli, cüruf, volkan bombası gibi çeşitli boyuttaki piroklastik maddelerden oluşurlar. Koni şeklindedirler. Kula Volkanları ile Hassa (Antakya) dolaylarındaki koniler örnektir.

Lav Volkanları: Patlamalar sırasında yeryüzüne çıkan lavların üst üste yığılmaları sonucu oluşmuşlardır. Volkanlar basık bir kubbe veya kalkan şeklini almıştır. GDA Bölgesindeki Karacadağ örnektir.

Stratovolkanlar (Tabaka Volkanları): Yapılarında hem lav hem de piroklastik maddeler bulunan volkanlardır. Tabakalı bir yapı meydana getirirler. Büyük Ağrı, Süphan, Tendürek, Nemrut, Erciyes, Melendiz örnektir.

A B C D E

5. Toprakta organik maddelerin oranı arttıkça toprağın rengi koyulaşmakta ve koyu siyah renkli topraklar oluşmaktadır. Topraktaki yeşilimsi ve mavimsi renkler, indirgenme olayına işaret etmektedir. Bu renkler drenajı bozuk ve havalanmanın iyi olmadığı şartlarda oluşmaktadır.

Toprakta kalsiyum karbonat birikiminin artması toprağın rengini beyazlatmaktadır. Yağışlı ılıman kuşaklarda açık renkten ziyade koyu renkli topraklar gelişmektedir.

A B C D E

6. Anadolu'da İpek Yolu;

Kuzeyde: Trabzon, Gümüşhane, Erzurum, Sivas, Tokat, Amasya, Kastamonu, Adapazarı, İzmit, İstanbul, Edirne,

Güneyde: Mardin, Diyarbakır, Adıyaman, Malatya, Kahramanmaraş, Kayseri, Nevşehir, Aksaray, Konya, Isparta, Denizli, Antalya merkezlerini izlemektedir.

Ayrıca, Erzurum, Malatya, Kayseri, Ankara, Bilecik, Bursa, İzmit, İstanbul güzergâhının da kullanıldığı bilinmektedir.

A B C D E

7. **Merkezi Türk Hâkimiyet Teorisi(Ramazan Özey);** Asya, Avrupa ve Afrika eski kara kıtalarının birleşme noktasında yer alan Anadolu, dünya kalesini ve dünyanın kalbini (Hearland) oluşturmaktadır. Bu yargının ileri sürülmesinde Anadolu'nun üç tarafının denizlerle çevrili olması, yükseltilerinin ortalama yükseltisi 1010 m. Olan Asya'dan bile yüksek olması (Anadolu'nun ortalama yükseltisi 1132m.dir) gibi sebepler göz önünde bulundurulmuştur. Çevresinin ve özellikle kıtaların kesişme noktasında yer alan kısımlarının kara yolu ile aşılması güç olan dağlarla çevrili olması bölgenin tam bir kale görünümüne sahip olmasına vesile olmuştur. Anadolu yarımadasında iç kale gö-

revini Ankara ile bölge içinde yer alan Sivas, Konya ve Kayseri şehirleri üstlenmiştir. Kale- nin Avrupa'ya açılan kalbi **İstanbul**, Asya'ya açılan kalbi ise Malazgirt'tir. Teoriye göre Balkanlar ve Orta Doğu kaleyi çevreleyen iç çemberi oluşturur. Bunlar dışındaki dünya karaları ise dış çemberi ya da Dünya Adasını oluşturur. Teoriye göre Anadolu'ya hükmeden bir millet dünyaya hükmeder.

A B C D E

8. Türkiye'deki fay zonları;

Pamukova, Yenişehir, İnegöl, Bursa, Karaca- bey, Gönen, Biga, Bayramiç ve Ezine ovaları KAF hattının güney kolundaki tektonik ova- larıdır.

A B C D E

9. Antiklinal ve senklinal yapıları kıvrımlı yapı- alrda görülür. Madra dağı kıvrım değil, kırık dağlardan biridir.

A B C D E

10. Karadeniz Bölgesi'nde ormanlar hemen de- niz seviyesinden başlayıp 1800 m de sona ererken, Akdeniz Bölgesi'nde 600 m.den başlayıp 2400 m.ye kadar çıkabilmektedir. Burada Orman Alt sınırını belirleyen etken Yağış rejimidir. Orman üst sınırı ise Sıcaklık- tan etkilenmektedir.

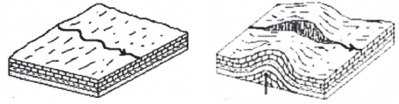
A B C D E

11. Ülkemizdeki en büyük manganez rezervine sahip olan Denizli-Tavas-Ulukent yatağında 90'lı yıllarda büyük miktarlarda üretim gerçek- leştirilmiştir. İşletmenin çalıştığı dönemlerde yıl-

da ortalama 20.000 ton üretim gerçekleşmiş ve bu üretim ağırlıklı olarak Erdemir olmak üzere İsdemir ve Kardemir fabrikaları tara- fından tüketilmiştir. Denizli'den sonra Burdur, Konya, Adıyaman, Çorum, Sivas, İstanbul, Kütahya, Elazığ ve Balıkesir rezervin fazla olduğu diğer illerimizdir.

A B C D E

12. Soruda bilgileri verilen vadi oluşumu antese- dant vadilerdir.

Yeryüzüne düşen sular, arazinin ve tabaka- ların gösterdiği genel eğim hatlarına bağlı olarak arazinin en alçak yerini takip ederler ve çizgisel bir akış kazanarak akarsu oluş- tururlar. Bu tür vadilere **konsekant vadi** denir. Yeni kara haline geçmiş olan eski deniz tabanları, yükselmiş kıyı ovaları, yeni oluşmuş olan volkan konileri veya platoları, epirojenezle eğim koşulları değişen araziler ve faylarla parçalanarak yeni eğim kazanan bloklar konsekant vadilerin görüldüğü bazı alanlardır. Yapı ile kaya direnci bakımından monoton olan arazilerde, konsekant akarsu- ların kenarlarında yeni oluşan kolların geliş- mesinde yapının doğrultu verici etkisi görül- mez. Vadinin yamacında sel yarıntıları gelir ve bunlar geriye doğru aşındırarak ilk kolları oluşturur. Bu kollar ana vadiyle akış yönün- de gelişigüzel birleşirler. Bu kolların yönünü, ana vadi yamaçlarının eğimi ile arazinin ge- nel eğiminin bileşkesi belirler. Bu tip vadilere **insekant vadi** denir. Bu gibi alanlarda yeni eğim şartlarına bağlı olarak, kurulan konse- kant akarsuların kollarının bir kısmı, direnç- siz ana kayalar üzerinde veya zayıf direnç sahalılarında kolayca gelişme imkânı bulurlar. Bu tip sahalarda gelişen vadilere **sübsekant vadi** denir. Örtü tabakası üzerinde kurulmuş olan bir akarsu ağının temele kopya edilme- sine sürempozisyon ya da epijeni, bu şekilde meydana gelen vadi ağına ise **sürempoze veya epijenik vadi** adı verilir.

A B C D E

13. A.volkanik (Lav) Set Gölleri: Bu göllerin çanakları, volkanik püskürmeler ile çıkan ve akan lavların, bir havzanın önünü bir set ile tıkaması sonucu oluşurlar. Van Gölü (Tektonik-Volkanik), Nazik Gölü, Haçlı Gölü, Balık Gölü, Erçek Gölü, Çıldır Gölü.

B. Heyelan Set Gölleri: Yer kaymaları sonucu hareket eden ve akarsu vadilerinin önlerini tıkayan kütlelerin arkasında oluşan göllerdir. Sera Gölü (Trabzon), Tortum Gölü (Erzurum), Yedigöller (Bolu), Abant Gölü (Bolu), Borabay Gölü (Amasya), Zinaç Gölü (Tokat).

C. Alüvyal Set Gölleri: Vadilerin, akarsular tarafından taşınan alüvyonlarla zamanla dolması sonucu oluşmuşlardır. Köyceğiz (Muğla), Bafa/Çamiçi (Aydın), Mogan (Ankara), Eymir (Ankara), Marmara (Manisa), Uzungöl (Trabzon)

Ç. Moren Set Gölleri: Türkiye’de bu göllere rastlanmaz.

D. Kıyı Set Gölleri: Körfez ve koyların önünde gelişen kıyı kordonları, zamanla bu deniz girintilerinin bir kısmının deniz ile bağlantısını kesmesi sonucu oluşur. Kara içinde tuzlu bir su gölü oluşur. Buna Lagün denir. Kuzey Almanya kıyılarında Haff Fransa kıyılarında Lagüne ABD’nin Meksika Körfezi kıyıları Lagoon. Büyük Çekmece, Küçük Çekmece, Terkos/Durusu, Akyatan (Adana), Akyayan, Balık, Simenlik.

A B C D E

14. Ilıman Okyanusal iklimin görüldüğü alanlar;

A B C D E

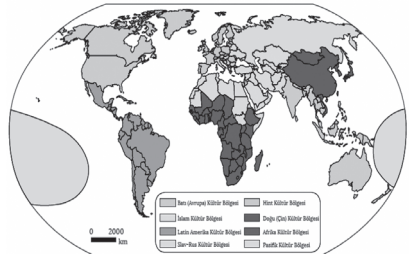
15. LNG (sıvılaştırılmış doğal gaz) terminaleri Marmara Ereğlisi (Tekirdağ) ile Aliğa (İzmir)’da yer alır. Bu gazların taşındığı FSRU gemilerinin tesisi İzmir, Dörtöl (Hatay) ve Saros’ta bulunur. Türkiye’nin son yıllarda LNG yatırımı artmıştır. Bunun nedenlerine baktığımızda; boru hatlarına göre daha ucuz olmaları ve Rusya’ya olan bağımlılığımızı azaltmaktadır. Türkiye’nin LNG aldığı ülkeler Cezayir, Nijerya ve Katar’dır.

A B C D E

16. Evlerde, sanayi tesislerinde, motorlu taşıtlarda ve enerji santrallerinde petrol ve kömür gibi yakıtların kullanımı sonucu ortaya çıkan gazların meydana getirdiği dumanın sisle karışması sonucunda oluşan hava kirliliğine Londra tipi hava kirlenmesi denir. Los Angeles tipi hava kirlenmesi, motorlu taşıtların çıkardığı gazların (karbonmonoksit, hidrokarbon, azotoksit, sülfüroksit ve katkı maddeleri) güneş ışınlarının etkisiyle karbondioksit dönüşmesidir.

A B C D E

17. Umman, İran ve Tacikistan, İslam Kültür Bölgesi içerisinde yer almaktadır.

A B C D E

18. Ülkemizde kıl keçisi yetiştiriciliğinde önemli olan şehirler;

A B C D E

19. Türkiye'nin mavi bayraklı plajları;

Antalya, mavi bayraklı plaj sayısı bakımından birinci sırada yer alır. Van ise deniz kıyısında olmamasına rağmen mavi bayrak alan tek ildir.

A B C D E

20. Türkiye'deki Ramsar alanları;

A B C D E

21. Bölgelerin Dünya Ticaretindeki Payları

1. Avrupa %38,8
2. Asya %32,1
3. Kuzey Amerika %16,8
4. Orta Doğu %3,9
5. Orta ve Güney Amerika %3,3
6. Afrika %2,3
7. Rusya ve Ukrayna %2

A B C D E

1. Ülkemizde etkili olan yerel rüzgârlar;

Etezyen rüzgârı Balkan kökenli olup, Kuzey Ege kıyılarında etkili olan soğuk rüzgârdır.

Diğer yerel rüzgârlar;

- İspanya'nın Betik Dağları güney eteklerinde → Leveke
- Tunus'ta → Chili
- Sardinya-Korsika adalarında → Libeko
- Sibirya → Buran
- Doğu Avrupa → Purga
- Makedonya → Vardarak
- Kanada içleri → Blizzard
- Arjantin → Pamperas

A B C D E

2. Erinç yağış etkinlik indeksi ve iklim özellikleri;

Erinç iklim sınıflandırmasının Yağış Etkinlik İndeksi'ne göre Karadeniz Bölgesi'nin kıyı kesimleri, Marmara Bölgesi'nin İstanbul, Kocaeli, Sakarya ve Bursa çevreleri, Muğla Dalaman, Bodrum dolayları, Antalya, Manav-

gat, Alanya, Hatay ile Hakkâri, Muş, Tatvan, Bingöl ve Bitlis dolayları Nemli-Çok Nemli iklim sınıfına girmektedir. Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nin güney kesimi ile İçdir dolayları Kurak iklim sınıfında olduğu görülmektedir. İç Anadolu Bölgesi'nin büyük bir bölümü ile Erzinan, Malatya, Elazığ, Diyarbakır, Batman, Kilis, Şanlıurfa, Burdur, Emirdağ ve Salihli dolayları ise Yarı Kurak iklim sınıfında olduğu görülmektedir. Ülkemizin diğer bölgeleri ise Yarı Nemli iklim sınıfındadır.

A B C D E

3. Akdeniz ağacı olan sedir, karasal iklimi sevmeyen ve kuraklığa karşı dayanıklı bir ağaç türüdür.

A B C D E

4. Tablonun doğru şekli aşağıdaki gibidir;

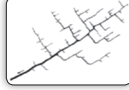
Toprak Bünyesi	Su Girişi	Su Tutma Kapasitesi	Havalandırma
Kil	Zayıf	İyi	Zayıf
Kum	İyi	Zayıf	İyi
Silt	Orta	Orta	Orta

A B C D E

5. **Dantritik drenaj:** Yatay ya-
pılı sahalarda ağaca benze-
yen drenaj tipidir. Ülkemizde
en fazla görülen drenaj tipi-
dir.

Kafesli/Trellis drenaj: Mo-
noklinal yapılar da görülen
drenaj tipidir.

Halkalı/Eliptik drenaj: Aşı-
nım sonucu çok düzleşmiş
tepeler bölgelerinde ve dom-
lu yapılar da görülür.

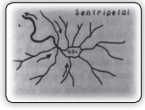
Radyal/Işınsal drenaj:
Daha çok volkan konileri
üzerinde ve yamaçlarında
gö rülür.

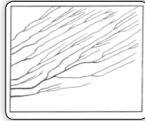
Kancalı / Çengelli drenaj:
Ana vadinin akış veya eğim
doğrultusunun hemen he-
men tersi doğrultusunda bir
akış veya eğime sahip dre-
najlardır.

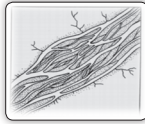
Sentripedal drenaj: Yük-
sek sahalarla çevrili alçak
sahalarda, vadiler çevrede-
ki yüksek sahalardan mer-
kezdeki alçak alana doğru gittikçe birbirinden
uzaklaşan drenaj tipidir.

Paralel drenaj: Genel ola-
rak geniş sahalarda yamaç
eğimlerinin bir tarafa kuv-
vetli olduğu durumlarda
paralel drenaj tipi göröl-
mektedir.

Örgülü/Şeritli/Braided drenaj: Akarsu birden faz-
la ve saç örgüsünü andıran
bir tarzda birbirinden ayrı-
lan sonra tekrar birleşen
yataklarda akar. Bu drenaj tipi akarsuya dâhil
olan yükün akarsu tarafından taşınamayacak
kadar fazla olduğu yerlerde görülür

A B C D E

6. Türkiye'nin gölleri haritası;

A B C D E

7. Ülkemizdeki önemli rafting turizmin yapıldı-
ğı akarsular; Çoruh – Artvin, Fırtına – Rize,
Dalaman – Muğla, Melen – Düzce, İkizdere –
Rize, Munzur – Tunceli, Köprüçay – Antalya,
Bekilli – Denizli, Zamanlı – Kayseri, Barhal
– Artvin.

A B C D E

- 8.

	Ekonomik Nedenler	Sosyal Nedenler	Sosyal Nedenler	Siyasi Nedenler
İtici Faktörler	İşsizlik Tarım top- raklarının miras ile parçalan- ması Tarımda makinleş- me	Doğal afetler Erozyon Kuraklık Olumsuz ik- lim koşulları	Kan dava- ları Töreler Etnik ya da dini bas- kılar	İhtilaller Sınır değı- şikliği Savaşlar Mübade- le (nüfus değiş to- kuşu)
Çekici Faktörler	Hizmet sek- törünün ge- lişmesi İstihdam yelpazesi- nin geniş olması Turizm Ticaret Sanayi vb.	İklimin ılıman olması Su kaynakla- rının varlığı Toprak verim- liliği Yerşekilleri- nin engebe oranının az olması	Sağlık Eğitim Ulaşım Kültürel et- kinlikler	Siyasi or- tamin gü- venirliliği barış ve huzurun varlığı

A B C D E

9. Marmara'daki körfezleri;

A B C D E

10. Bandırma, Ovaakça ve Ambarlı termik santralleri doğalgaz ile, Çatalağzı termik santrali taş kömürü ile ve Tunçbilek termik santrali linyit ile çalışmaktadır.

A B C D E

11. **Yüksek Bulutlar:** Tüy, saçak ya da ince ip-likler biçimindeki bulutlardır.

- Sirüs (Cirrus)
- Sirrostratüs (Cirrostratus)
- Sirrokümülüs (Cirrocumulus)

Orta Bulutlar: Kümeler biçimindeki bulutlardır. Alt kısımları düz ve siyah olur. Sağanak şeklinde yağışlara neden olurlar.

- Altostratüs (Altostratus)
- Altokümülüs (Alto cumulus)
- Kümülönimbus (Cumulonimbus) – Dolu yağışlarına neden olurlar

Alçak Bulutlar: Yerin üstünde, asılı gri bir tabaka gibi duran koyu renkli bulutlardır. Genellikle yağış oluşumuna sebep olan ve bu seviyelerde görülen bulutlardır.

- Stratüs (Stratus)
- Nimbostratüs (Nimbostratus)
- Stratokümülüs (Stratocumulus)
- Kümülüs (Cumulus)

A B C D E

12. Akdamar Kilisesi, Van sınırları içerisinde yer alan turistik bir mekândır.

A B C D E

13. Ülkemizde dağılışı en geniş olan ağaç türü meşedir. Daha sonrasında kızılçam, karaçam, kayın, ardıç, sarıçam, göknar, sedir, ladin, fıstıkçamı, kızılğayağ, kestane, gürgen, sahilçamı, kavak, fındık, defne ve dişbudak gelir.

A B C D E

14. Toprağı oluşturan prosesler(süreçler) dört alt başlıktan oluşmaktadır.

İlaveler; toprağa ilave olan materyallerdir.

Kayıplar; rüzgâr veya su hareketi ile hareket eden veya bitkiler tarafından alınan toprak parçalarının o bölgeden uzaklaşmasıdır. Daha doğrusu o bölgeden toprağın kayıp olması, taşınmasıdır.

Yer değiştirme; bir diğer adı translokasyondur. Toprağı oluşturan organik ve inorganik yapı maddelerinin toprak horizonları arasında hareketidir.

Dönüşüm; bir diğer adı transformasyondur. Kumun kimyasal ayrışması ve kil minerallerinin oluşması, iri organik artıkların çürüme ile humus olması yani dönüşmesidir.

A B C D E

15. En son ki verilere göre yaşlı nüfus oranının en yüksek olduğu ülke Monaco'dur. Bu ülkeyi Japonya, İtalya, Finlandiya, Portekiz, Yunanistan, Almanya, Bulgaristan, Hırvatistan ve Letonya takip etmektedir. Yaşlı nüfus oranının en düşük olduğu ülkelerin başında ise Gambiya gelir. Bu ülkeyi Nijer, Kotdivuar, Afganistan, Mali, Çad, BAE, Zamiya, Uganda ve Katar gelmektedir.

A B C D E

16. Nüfusun en yüksek olduğu ülkeler;

- Hindistan
- Çin
- ABD
- Endonezya
- Pakistan
- Nijerya
- Brezilya
- Bangladeş
- Rusya
- Meksika
- Japonya
- Etiyopya
- Filipinler
- Mısır
- Kongo D.C.
- Vietnam
- İran
- Türkiye
- Almanya
- Tayland

A B C D E

17. Toplam doğurganlık hızının yüksek olduğu ülkeler; Nijer, Çad, Somali, Kongo D.C., Orta Afrika Cumhuriyeti, Mali, Angola, Nijerya, Burundi ve Benin'dir. IV numaralı ülke Nijer doğru cevabımız olacaktır.

I numaralı ülke: Orta Afrika Cumhuriyeti

II numaralı ülke: Mali

III numaralı ülke: Güney Afrika Cumhuriyeti

V numaralı ülke: Angola

A B C D E

18. Brzezinski, Avrasya'da etnik çekişmelerin, büyük güçlerin bölgesel rekabetinin bulunduğunu varsaydığı bir bölgeye "Avrasya Balkanları" demektedir. Kazakistan, Kırgızistan, Tacikistan, Özbekistan, Türkmenistan, Azerbaycan, Ermenistan, Gürcistan ve Afganistan dâhil dokuz ülke bu bölgeyi teşkil etmektedir. Bölge üzerinde Rusya, İran ve Türkiye'nin etkilerinin bulunduğu belirtmektedir.

A B C D E

19. Gözenekli devlet: Sınırları içinde başka bir ülkeyi barındıran devletlerdir. Fransa'nın Monaco'yu; Güney Afrika Cumhuriyeti; Lesotho'yu, İtalya; San Marino ve Vatikan'ı çevrelemektedir.

A B C D E

20. Dünya'da sanayinin yoğun olduğu alanlar;

- ABD ve Kanada'nın doğusu
- Brezilya-Arjantin
- Batı Avrupa
- Gine Körfezi kıyıları
- Japonya
- Doğu ve Güneydoğu Asya
- Avustralya'nın doğusu

A B C D E

21. Türkiye serbest bölgeler haritası;

- Rize
- Trabzon
- Samsun
- Tekirdağ
- İstanbul
- Kocaeli
- Bursa
- İzmir
- Denizli
- Antalya
- Mersin
- Adana
- Kayseri
- Gaziantep
- Mardin

A B C D E

1. OSB'lerin amaç ve hedefleri;

- Sanayinin disipline edilmesi, Şehrin planlı gelişmesine katkıda bulunulması,
- Birbirini tamamlayıcı ve birbirinin yan ürününü teşvik eden sanayicilerin bir arada ve bir program dahilinde üretim yapmalarıyla, üretimde verimliliğin ve kar artışının sağlanması,
- Sanayinin az gelişmiş bölgelerde yaygınlaştırılması,
- Tarım alanlarının sanayide kullanılmasının disipline edilmesi,
- Sağlıklı, ucuz, güvenilir bir altyapı ve ortak sosyal tesisler kurulması,
- Müşterek arıtma tesisleri ile çevre kirliliğinin önlenmesi,
- Bölgelerin devlet gözetiminde, kendi organlarıncı yönetiminin sağlanması olarak belirlenmiştir.

Organize sanayi bölgelerinin avantajları;

- Çevre sorunları önlenir
- İhtiyaçlar karşılanır
- Düzenli şehirleşme sağlanır
- Teknolojinin transferi kolaylaşır
- Benzer iş kolları bir alanda toplanır

En fazla Organize Sanayi Bölgesi Barındıran İller;

- Bursa – 18
- İzmir – 13
- Kocaeli – 13
- Tekirdağ – 13
- Ankara – 12

A B C D E

- 2. Dünya boksit rezervinde Gine başta olmak üzere;** Avustralya, Vietnam, Brezilya, Jamaika, Endonezya, Çin, Guyana, Hindistan, Rusya, Yunanistan ve Kazakistan gelmektedir.

A B C D E

- 3. Dünya'da akarsular ve döküldükleri okyanus/ denizler verilmiştir.**

- Amazon – Atlas Okyanusu
- Nil – Akdeniz
- Mississippi – Meksika Körfezi
- Hoanh Ho(Sarırmak) – Sarı Deniz
- Obi – Kuzey Buz Denizi
- Yenisey – Kuzey Buz Denizi
- Amur – Ohotsk Denizi
- Kongo – Atlas Okyanusu
- Lena – Kuzey Buz Denizi
- Nijer – Atlas Okyanusu
- Yang Çe(Gökırmak) – Çin Denizi
- Parana – Atlas Okyanusu
- Mackenzie – Beaufort Denizi
- Volga – Hazar Denizi
- İndus – Umman Denizi
- Ganj – Bengal Körfezi
- Tuna – Karadeniz
- Ren – Kuzey Denizi

A B C D E

- 4. Metalik madenler;** altın, demir, kalay, nikel, vanadyum, antimon, galyum, kobalt, osmiyum, bakır, germanyum, krom, molibden, tungsten, renyum, boksit, gümüş, kurşun, stronsiyum, cıva, indiyum, manganez, tal-yum, çinko ve kadmiyumdur.

Metalik olmayan madenler; fosfat, jips, kükürt ve tuzdur.

A B C D E

5. **Psödomaki:** Yalancı maki de denir. Karadeniz kıyılarında ormanların tahrip edilmesi sonucu oluşan makiye benzer nemcil çalı topluluklarına verilen addır. Ormanların tahrip edildiği yerlerde oluşan çalı türleri gelişir. Akdeniz iklim bölgesinin dışında, bu iklimin hissedildiği nemli sahalarda maki türleri içine nemcil türler de karışır. Marmara ve Karadeniz kıyıları psödomakinin görüldüğü yerlerdir.

- Kızılcık
- Geyik diken
- Fındık
- Dişbudak
- Kurtbağrı
- Muşmula
- Böğürtlen
- Yabani erik
- Yabani elma
- Üvez

A B C D E

6. Başlıca fay tipleri;

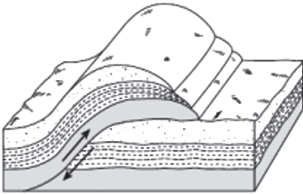
Normal fay: Tavan bloğu taban bloğuna göre alçalmış bulunan faydır.

Ters fay: Tavan bloğu taban bloğuna göre yükselmiş bulunan faydır.

Doğrultu atımlı fay: Blokların yer değiştirme hareketinin, fay düzleminin doğrultusu yönünde veya yatay doğrultuda olduğu faydır.

Yanal (oblik) atımlı fay: Blokların yer değiştirme hareketinin, fay düzleminin eğim ve doğrultusu yönlerinden farklı yönde olduğu faydır.

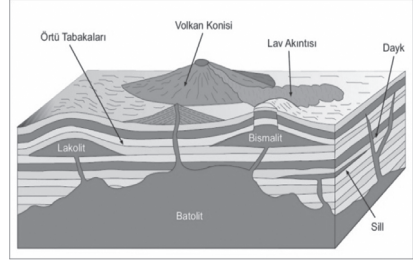
Şaryaj fayı: Bir kütle dar açılı ile diğer kütle üzerinde sürünür ise şaryaj (bindirme) fayları gelişir.

Horst ve grabenler: İki tarafı genellikle normal fay basamakları şeklinde alçalan yükselmiş yerkağızı bloklarına horst; bunlar arasında kalan alçalmış bloğa graben denir.

A B C D E

- 7.

Batolit: Yer kabuğunun derin kısımlarında genellikle üst kısımları daire şeklinde alt kısımlarına doğru dipsiz bir şekilde genişleyerek devam eden intrüzif küttedir.

Lakolit: Tabanı düz olan, mantar ya da kubbe şeklindeki yapılarıdır.

Sill: Yatay tabaka şeklindeki kayalardır. Tortul kayaların arasında oluşmaktadır.

Dayk: Ortamdaki bir kayacın içerisinde daha önceden var olan ya da sonradan gelişen bir çatlak içerisine ilerleyen kaya tabakasına verilen addır.

Bismalit: Faylanmaya, kırılmaya uğramış lakolitlere denir.

A B C D E

8. Gelişen Sekiz Ülke Teşkilatı (D8), Refahyol Hükümeti Başbakanı Necmettin Erbakan önderliğinde bir araya gelerek oluşturmuş oldukları bir organizasyondur. Teşkilat içinde yer alan ülkeler aynı zamanda İslam İşbirliği Örgütü'nün de üyeleridir. D-8 üyeleri, tabii kaynakları, kalabalık nüfusları ve potansiyel pazarlarından ötürü kendi bölgelerinde önemli konum arz etmektedirler. Üye ülkeler; Türkiye, İran, Pakistan, Bangladeş, Malezya, Endonezya, Mısır ve Nijerya'dır.

A B C D E

9. Tarıma geçiş şeklindeki büyük gelişme(1. Tarım Devrimi), ilk kez MÖ 8000'lerde Akdeniz'in doğu ucundan başlayıp Kuzey Irak, Suriye, Fırat ve Dicle vadilerini kapsayacak şekilde Basra Körfezi'ne uzanan Bereketli Hilal bölgesinde gerçekleşti. Bu bölgede insanlar, daha önce tüketim amacıyla topladıkları yabancı tohumları kendileri yetiştirmeye başladılar. Modern zamanlarda bilinen hemen hemen bütün önemli yiyecek bitkileri neolitik çiftçiler tarafından keşfedildi. Koyun ve keçi, beslenmek üzere ilk evcilleştirilen hayvanlar oldu. Aynı şekilde at ve deve dışında, en önemli evcil hayvanlar uygar toplumlar ortaya çıkmadan önce ehlileştirildi. MÖ 6000'de buğday ve arpa yetiştiriciliği ile koyun, keçi ve sığır besiciliğine dayanan yerleşik tarım Batı İran'dan Akdeniz'e uzanan bölgede, Anadolu'da ve Ege'nin iki yakasında tam olarak başladı ve daha sonra da Mısır'a, Hindistan'a, Batı Avrupa'ya ve Eski Dünya'nın diğer kısımlarına yayıldı.

10. Genç nüfus oranının yüksek olduğu ülkeler; Suriye, Doğu Timor, Orta Afrika Cumhuriyeti, Uganda, Eritre, Afganistan, Malavi, Güney Sudan, Nepal ve Kenya'dır.

11. Yaşam süresinin yüksek olduğu ülkeler; Monako, Japonya, Güney Kore, **İspanya, Singapur, Lihtenştayn, İtalya, Fransa, İsviçre ve Andorra'dır.** Düşük olduğu ülkeler ise; **Mali, Fildişi Sahili, Gine, Somali, Güney Sudan, Orta Afrika Cumhuriyeti, Lesotho, Çad ve Nijerya'dır.**

12. Dünya turizm sıralamasında en çok turistin gitti ülke yıllardır Fransa'dır. Bu ülkeden sonra İspanya, Türkiye, İtalya, ABD, Meksika, Yunanistan, İngiltere, İsrail ve Almanya yer almaktadır.

13. **Taha:** 19 Kasım 1999 Düzce Depremi (KAF)
Neşe: 22 Temmuz 1967 Mudurnu/Bolu Depremi (KAF)
İlayda: 24 Ocak 2020 Sivrice/Elazığ Depremi (DAF)
Ayaz: 20 Aralık 1942 Erbaa/Tokat Depremi (KAF)
Ata: 17 Ağustos 1999 Gölçük/Kocaeli Depremi (KAF)

14. Bu soruda herkes nedense ilk olarak Doğu Karadeniz kıyılarını arıyor J lütfen dikkat edelim... III numaralı kıyı olan Antalya'da nüfus yoğunluğu I numaralı kıyı Rize-Artvin'e göre çok daha fazladır. V, II ve IV numaralı kıyıları da yoğunluk daha da azdır.

15. Toprakların dünya ölçüsünde sınıflandırılmasında birlik sağlanması ve eski toprak sınıflandırma sisteminde bazı toprakların sınıflandırılmasında güçlük çekilmesi nedeniyle 1975 yılında son şekli verilen **TOPRAK TAKSONOMİSİ** geliştirilmiştir. Bu sınıflandırma sistemine göre ana toprak sınıfları oluşturulmuştur.

Entisoller: Çok yakın bir geçmişte oluşan topraklar, bu takım bünyesinde yer alır; bunlar sürekli olarak aşınma ve birikme olaylarının meydana geldiği sahalardaki toprakları kapsar. Bu topraklar eski sistemdeki alüvyal, kolüvyal, regosol, litosol ile devamlı veya yılın büyük bir bölümünde su altında kalan hidromorfik toprakları içerir. Bu topraklara ülkemizde, toprakların sürekli olarak aşındığı dağlık alanlarımızda, delta oluşumunun ve alüvyonlaşmanın sürekli olarak devam ettiği ovalarda rastlanır.

İnseptisoller: Bu topraklar, Entisol'lere nazaran ayrışmanın biraz daha ilerlediği ve toprak oluşumunun başlangıç safhasını aştığı, yani toprakta horizonlaşmanın başladığı toprakları bünyesine alır. Örneğin delta ovalarında taşkına uğramayan eski alüvyal topraklar İnseptisollar takımına girer. Aynı şekilde yamaçlardaki aşınmanın durduğu sahalarda birikinti koni ve yamaç depoları üzerindeki horizonlaşmaya başlayan topraklar da İnseptisol ordosunun kapsamına girer. Türkiye'de bu topraklara yaygın olarak aşınmanın yavaş olarak devam ettiği dağlık alanlarda, eski yamaç depoları ve alüvyal sahalarda rastlanır. Eski sisteme göre sınıflandırılan kahverengi orman toprakları bu ordo içerisinde yer alır.

Aridisoller: Kurak bölgelerin topraklarını kapsayan Aridisoller, bitkilerin yetişmesini sağlayacak nemden mahrumdur. Dolayısıyla pedojenik horizonlar yeterince gelişmemiş ve organik madde bakımından da son derece fakirdir. Toprakta derin ve geniş çatlaklar oluşur. Çöl toprakları bu takım içerisinde yer alır. Ülkemizde Aridisollara, Güneydoğu Anadolu'da Altınbaşak (Harran) Ovası'nda ve İç Anadolu'nun bazı kesimlerinde rastlanır.

Mollisoller: Yumuşak toprak anlamına gelen Mollisollar, daha ziyade orta enlemlerde otsu vejetasyon altında gelişme gösterir; üst toprak organik madde yönünden zengindir. Fazla yıkanmaya uğramayan Mollisollar, hidrojen dışındaki diğer katyonlar yönünden zengin olup besin maddeleri yönünden tarıma uygundur. Bu nedenle, Mollisollar üzerinde iklim koşullarına göre çeşitli tahıl, sebze ve meyve yetiştirilir. Eski toprak sistemindeki kestone, kahverengi, rendzina ve çernezyomlar, Mollisolların kapsamına girer. Ülkemizde bu topraklar, Batı ve İç Anadolu'da az eğimli ve hafif dalgalı Neojen depoları üzerinde, Doğu Anadolu'nun tektonik kökenli ovalarında yaygın olarak bulunur.

Spodosoller: Organik maddenin biriktiği, toprağın yıkanarak asitleştiği, organik asitlerin ve kilin B horizonunda çimentolaşarak sert bir katın olduğu toprakları kapsar. Spodosoller, eski toprak sisteminde bahsedilen podzollaşma süreci altında oluşan podzoller karakterize eder. Besin maddeleri yönünden

fakir olan bu topraklar, Kuzey Amerika, Avrupa ve Asya'nın tundra alanlarının güneyindeki iğne yapraklı ormanlar altında yaygındır. Bu topraklar Türkiye'de fazla yağış alan Karadeniz ve Marmara bölgelerindeki dağlık alanlarda özellikle Uludağ, Yıldız (Istranca) ve Kuzey Anadolu Dağları'nın yüksek kısımlarında yaygındır. Spodosoller, fazla yıkanmadan dolayı asit reaksiyon gösterir ve sıcaklık düşük olduğu için de toprak yüzeyinde organik madde birikimi mevcuttur.

Alfisoller: Kilin önemli ölçüde A horizonundan taşınarak B horizonunda biriktiği, karbonatların yıkanma sonucu taşındığı toprakları kapsamına alır. Alfisoller, yıkanmanın fazla olduğu nemli sahalarda özellikle kıtaların batı kesimlerinde geniş yapraklı ormanlar altında yaygındır. Toprakta demir ve alüminyum bileşikleri hâkimdir. Ülkemizdeki kırmızımsı Akdeniz toprakları (terra rossa), Alfisol ordosu içerisinde yer alır. Özellikle Xeralf alt ordosuna giren topraklar, yaz kuraklığının egemen olduğu Akdeniz Bölgesi'nde çok yaygındır. Kireçtaşları üzerinde ve bunların çatlak ve tabakalaşma yüzeylerinde ve ayrıca Toroslardaki polyelerde görülür. Bu topraklar genellikle killi bünyededir; yağışın fazla olduğu bölgelerde topraktan karbonatlar uzaklaşmıştır.

Ultisoller: Özellikle tropikal bölgelerde fazla yağış ve sıcaklıktan dolayı ayrışmanın fazla miktarda ilerlediği ve toprak oluşumunun son safhada olduğu toprakları kapsar. Bu nedenle, topraklar aşırı olarak yıkandığından katyon değişme kapasitesi düşüktür. Ultisoller, laterit ve kırmızımsı-sarımsı podzolik toprakları kapsamına alır. Ülkemizde özellikle Doğu Karadeniz Bölümü ile Anadolu'nun muhtelif kesimlerinde kırmızı renkli miyosen tortulları üzerinde karakteristik olmasa bile Ultisollerin varlığından söz edilebilir.

Oksisoller: Oksitlerce, özellikle hidrate olmuş demir ve alüminyum oksitler yönünden zengin olan toprakları kapsar. Toprakta bulunan mineraller aşın derecede ayrılmıştır ve fazla yıkanmadan dolayı toprak besin maddeleri yönünden fakirleşmiştir. Oksisoller, oksit yönünden 7 zengin olan tropikal bölge topraklarını kapsamına alır. Bu topraklar, Türkiye'de bulunmamaktadır.

Vertisoller: Çayır ve savan vejetasyonu altında killi ana materyal üzerinde oluşan bu topraklar ana materyalin etkisine bağlı olarak killi bünyededir. Dolayısıyla su aldığı anda şişer, kurduğunda ise derin çatlaklar oluşur. Toprakta belirgin bir yıkanma ve birikme horizonu yoktur, katyon değişme kapasitesi yüksektir. Bu topraklar, eski toprak sistemindeki Gromusolları (Vertisoller) kapsar. Ülkemizde vertisollere yaygın olarak yarı kurak-yarı nemli iklim koşullarının hüküm sürdüğü ve ana materyalin killi, kısmen de kireçli olduğu Muş ve Harran ovaları ile Trakya'da Ergene Havzası ve Karacabey Ovası'nda rastlanılır.

Histosoller: Bitki artıklarının biriktiği özellikle bataklık veya sazlık alanlarda görülür; organik maddenin birikmesiyle oluşan bataklık toprakları, turba, lif ve ibre şeklinde olan organik maddeye sahiptir. Ülkemizde organik maddelerin biriktiği Amik Ovası, Antakya Kahramanmaraş grabeni, Muş ve Erzurum ovalarının doğusu, Ardahan ve Gölle ovaları ile İç Anadolu'daki bataklıklarda Histosol'lar bulunur.

Gelisoller: Çok soğuk iklimlerde oluşan, toprak yüzeyi altında derin bir buzlanma barındıran topraklardır. Mevsimlik etkilere bağlı olarak, bu topraklarda dönüşümlü donma-çözülme olayları etkilidir. A horizonu bulunan fakat yapısal olarak B horizonu olmayan gelisollerde, yüzeydeki organik madde birikiminden dolayı siyah-koyu kahve renklidir. Sibirya, Alaska, İskandinavya, Kanada, Arjantin, Şili, Tibet, Antartika'da bulunduğu yerlerdir.

Andosoller: Son jeolojik devirde püsküren volkanik malzemeler üzerinde gelişen çok genç volkanik toprakları kapsar. Yeterli zaman geçmediği için ana materyalin ayrışması yeterli değildir. Olgun bir profil gelişiminin olmadığı üst toprak koyu renklidir. Toprağın verimliliğini ana materyal tayin eder. Andisolalar, volkanik tüf, kum ve bazaltların yaygın olduğu Japonya, Endonezya, And dağları ile Ekvador ve Peru'daki volkanik alanlarında, ülkemizde Karacadağ çevresi (Güneydoğu Anadolu Bölgesi), Van Gölü'nün kuzey kesimi ve Kula civarında yaygındır.

A B C D E

16. Atmosferdeki gazlar;

Değişmeyen gazlar; Azot 78, oksijen %21, argon, helyum, hidrojen, kripton ve neon.

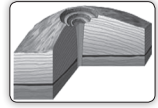
Değişen gazlar; Ozon, metan, su buharı, karbondioksit, sülfürdioksit, diazotmonoksit.

Her zaman bulunmayan gazlar; kirleticiler ve tozlardır.

A B C D E

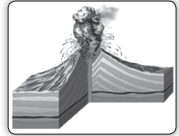
17. Hawaii Tipi Volkan

- Bu tip volkanizma sakin bir şekilde cereyan eder.
- Patlamalar enderdir ve genellikle basınç evresinde görülür.
- Bazalt türü çok akıcı lavlar çıkış yerinden kilometrelerce uzaklara yayılır.
- Hawaii Adasını meydana getiren volkanlar örnektir.

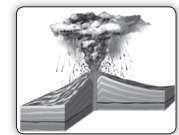
Stromboli Tipi Volkan

- Bu tip volkanizma orta şiddette ve periyodik patlamalar görülür.
- Patlamalar sırasında havaya sıvı halde lav parçaları fırlatılır.
- Çok az miktarda kül içeren beyaz subuharı bulutlarının çıkışı gerçekleşir.
- Stromboli volkanı buna örnektir. Bu volkan İtalya'nın Lipari takımadalarındandır. Devamlı faaldir ve "deniz feneri" adıyla tanınır.

Vulcano Tipi Volkan

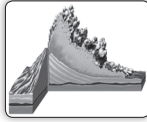
- Volkanizma şiddetli patlamalar şeklinde meydana gelir.
- Patlamaların sebebi, asit karakterde olan kıvamlı lavın hızla katılaşarak bacayı tıkamasıdır.

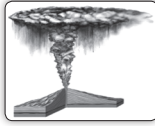
- Patlamalar, volkan konisinin üst kısmının kısmen parçalanıp havaya fırlamasına da sebep olabilir.
- Patlamalar kül bakımından zengindir.
- Kül gibi küçük piroklastik maddelerden oluşan volkan konilerinin meydana gelmesine sebep olabilir.
- Vulcano volkanı en güzel örnektir. (Lipari takımadalarındandır.)

Pele Tipi Volkan

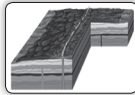
- Bu tip volkanizma şiddetli patlamalar ve çok kızgın buluklar teşkil eden piroklastik madde-gaz çıkışlarıyla kendini gösterir.
- Pelee volkanlarıdır örnekler. Bu volkan Karaiçi Denizi'nin doğusunu çeviren Küçük Antil Adalarından Martique Adasının kuzeyindedir.

Plinius Tipi Volkan

- Lav aşırı yoğunsa gaz sıkışmaları çok daha fazla yaşanır. Vezüv Yanardağında görülmüş ve oradan adlandırılmış bu tarz püskürmeler çok şiddetli patlamalara yol açar.

İzlanda Tipi Volkan

- Eriyik haldeki bazalt, doğrusal volkanik yarıklar boyunca dışarı püskürür. Genellikle büyük patlamalar oluşturmaz. Lav platolarının ve kalın şekilli volkanların oluşumunda etkilidir.

A B C D E

18. Türkiye'yi doğrudan ilgilendiren sorunlar; Irak, Batı Trakya, Fır Hattı(hava sahası sorunu), Kıta sahanlığı, Suriye, Kıbrıs, Saar(arama kurtarma).

Dolaylı ilgilendiren sorunlar; Kosova, Kafkasya, Bosna-Hersek, Makedonya, Ortadoğu

A B C D E

19. Ülkemizde ipek böcekçiliği faaliyetlerinin en yoğun yapıldığı il Diyarbakır'dır. Bu ili Ankara, Bolu, Antalya ve Batman izlemektedir.

A B C D E

20. Ülkemizde demiryolu uzunluğunun en fazla olduğu il Ankara'dır. Daha sonra Konya, Eskişehir, Sivas, İzmir, Afyonkarahisar ve İstanbul gelmektedir.

A B C D E

21. Ülkemizde 1925 yılında Türk Teyyare Cemiyeti kurulmuştur.

Devlet desteği ile ilk havayolu ulaşımına 1933 yılında 5 uçakla başlanılmıştır.

1936 yılında Nuri Demirağ sivil havacılık alanında yatırımlar yapmış, Büyük Gök Okulu'nu kurmuş, Türk tipi uçak üretmiş, ancak finansal ve politik sorunlar nedeniyle bu üretimin devamı gelmemiştir.

Uçağın ilk seferi 3 Şubat 1933'te İstanbul'dan Eskişehir aktarmalı Ankara uçuşu olmuştur.

Türkiye ilk yurtdışı seferini 1947 yılında Ankara-İstanbul-Atina hattında gerçekleştirmiştir.

A B C D E

1. Monoklinal yapılı sahalarda görülen şekiller, dik tabaka tepesi(kret), kambur tepe(hogback) ve kuestalardır. Klüz, yatay yapılı sahalarda görülmektedir.

A B C D E

2. Dinyeper (Den) ve Tuna Nehri ülkemiz dışında doğmuş ve ülkemiz dışından Karadeniz'e dökülen akarsulardır. Kızılırmak ülkemiz sınırları içerisinde doğup ülkemiz sınırları içerisinde dökülmektedir. Çoruh Nehri, ülkemiz içerisinde doğup Gürcistan üzerinden Karadeniz'e dökülmektedir. Volga Nehri, Hazar Denizi'ne dökülmektedir.

A B C D E

3. Türkiye'de Buzul Göller

- Kilimli Göl (Uludağ)
- Karagöl (Uludağ)
- Aynalı Göl (Uludağ)
- Gelyana Gölü (Cilo Dağı)
- Sat Gölü (Cilo Dağı)
- Bey Gölü (Cilo Dağı)
- Mal Gölü (Kaçkarlar)
- Deligöl (Kaçkarlar)
- Deniz (Kaçkarlar)
- Çimligöl (Munzur)
- Katırgölü (Munzur)

A B C D E

4. **Rümeysa:** Özellikle su kuşları yaşama ortamı olarak uluslararası öneme sahip sulak alanlar hakkında bir sözleşmedir. Ülkemiz 1994 yılında taraf olmuştur. (RAMSAR SÖZLEŞMESİ)

Özlem: Tehlikeli atıkların sınırlar ötesi taşımasının ve bertarafının kontrolüne ilişkin sözleşmedir. Ülkemiz 1994 yılında taraf olmuştur. (BASEL SÖZLEŞMESİ)

Şevval: Avrupa'nın yaban hayatı ve yaşam ortamlarının korunmasına dair sözleşmedir. Ülkemiz 1984 yılında taraf olmuştur. (BERN SÖZLEŞMESİ)

Uğurcan: Akdeniz'in deniz ortamı ve kıyı bölgesinin korunmasına dair sözleşmedir. Ülkemiz 2002 yılında taraf olmuştur. (BARCELONA SÖZLEŞMESİ)

Viyana Sözleşmesi, ozon tabakasının korunmasına dair bir sözleşme olup, ülkemiz 1991 yılında

A B C D E

5. Türkiye'deki başlıca bor yatakları Susurluk, Bigadiç/Balıkesir (II), Mustafakemalpaşa/Bursa (I), Seyitgazi-Kırka/Eskişehir (III) ve Emet/Kütahya (IV). V numaralı Manisa bor rezervinde önemli iller arasında yer almamaktadır.

A B C D E

6. **Boksit(alüminyum),** elektrik-elektronik sanayisinde, izolasyon malzemelerinin yapılışında, inşaat sektöründe, otomotiv ve uçak sanayisinde yaygın olarak kullanılır. Yataklarının %90'dan fazlası Toroslar kuşağı içerisinde yer alır.

Feldspat, cam, seramik, kaynak elektrotları ile boya ve plastik sanayisinde kullanılmaktadır. Ülkemizdeki başlıca feldspat yatakları Muğla (Milas), Kütahya (Simav), Aydın (Çine), Manisa (Demirci), Kırşehir, Yozgat ve Artvin ile Ardahan arasındadır. Bu maden, ülkemizin ihraç ürünlerindendir.

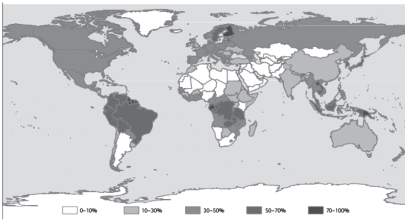
Asbest, Lifli yapıda olan asbest, çimento sanayisinde, ısıya dayanıklı ürünlerin üretiminde kullanılmaktadır. Basınca dayanıklı boru ve fren balatalarının yapımı ile kâğıt, kimya ve boya sanayisinde de bu madenden yararlanılmaktadır. İçerisinde kanserojen madde bulundurduğu için BM kontrolündedir. Bursa, Eskişehir, Hatay, Sivas ve Amasya asbest yataklarının bulunduğu başlıca yerlerdir.

Krom, Fethiye, Köyceğiz (Muğla), Guleman, Alacakaya (Elâzığ), Kop Dağı (Bayburt), Mihalicçık (Eskişehir), Orhaneli(Bursa), Aladağ(Adana), Mersin ile Kayseri arasında, İskenderun ile Kahramanmaraş arasında bulunmaktadır. Dünyanın en çok krom üreten ülkeleri arasında bulunan Türkiye, krom üretiminin bir kısmını ihraç etmektedir. Ülkemizde krom işleyen fabrikalar, Elâzığ ve Antalya'da bulunmaktadır.

Demir, Divriği-Gürün (Sivas), Hekimhan Hasan çelebi (Malatya), Çamdağı (Sakarya), Edremit-Havran-Eymir-Ayvalık-Ayazmant (Balıkesir), Torbalı (İzmir), Simav- (Kütahya), Kırıkhan-Payas (Hatay), Bingöl, Kahramanmaraş, Düzce, Kayseri. Doğu Anadolu Bölgesi demir madeni bakımından Türkiye'de ilk sıradadır.

A B C D E

7.

Rusya, Kanada, Brezilya, ABD, Çin, Avustralya, Demokratik Kongo Cumhuriyeti, Arjantin ve Endonezya orman yoğunluğunun fazla olduğu ülkelerdir.

A B C D E

8. Pedojenik süreçler;

1. Podzolleşme: Podzol, soğuk ve nemli iklim bölgelerinde iğne ve geniş yapraklı orman örtüsü altında bulunan bir toprak tipidir. Ülkemizde Batı Karadeniz ve Doğu Karadeniz'in yüksek kesimlerinde görülür. Podzolleşmenin meydana gelebilmesi için; Soğuk, serin ve yağışlı iklim, bilhassa iğne yapraklı orman örtüsü, ana materyalin ince bünyeli ve kireçli olmaması, suyun hareketini engelleyecek yüksek taban suyunun olmaması gerekmektedir.

2. Lateritleşme: Tropikal ve subtropikal bölgelerde fazla yağış ve sıcaklık şartları altında meydana gelen yoğun bir ayrışma sonucunda toprak yüzeyindeki silisin önemli ölçüde yıkanması ve demir ile alüminyum oksitçe zengin bir killi materyalin kaldığı topraklardır. Tropikal bölgelerde gür bir bitki örtüsünün bulunmasına rağmen, toprak yüzeyinde humus ya hiç yok ya da çok azdır. Bu topraklarda ayrışmanın son safhasında kırmızı veya sarı renkli hidrate oksitten oluşan killer meydana geldiği için laterit adı verilmiştir.

3. Kalsifikasyon (Kireçlenme): Daha çok kurak (arid) ve yarı kurak (semiarid) bölgelerde meydana gelir. Yağış azlığından dolayı Ca gibi katyonlar yıkanmamaktadır. Ancak, yağış miktarına göre sadece A horizonundaki $CaCO_3$ bir miktar yıkanmaktadır. Böylece toprağın alt horizonunda beyaz renkte yumrular ve lekeler halinde karbonat birikim alanları oluşur.

4. Çoraklaşma/Tuzlaşma (Salinizasyon): Kurak (arid) ya da yarı kurak (semiarid) bölgelerde bilhassa taban suyu seviyesinin yüksek olduğu kapalı havzalarda görülür. Toprağın alt horizonunda veya ana materyalde bulunan tuzun toprak yüzeyine çıkmasına **tuzlaşma** denir.

5. Alkaleleşme (Solonizasyon): Bu olay da tuzlaşma gibidir. Temel fark, bu toprakta bulunan sodyum, diğer tuzlara oranla daha fazladır. Sodyum katyonunun toprakta yükselmesi ile toprağın pH' ı da yükselerek kuvvetli alkelen oluşur. (pH değeri 8,5 ten daha fazladır.) Bu topraklar çoğunlukla hiçbir bitkinin yetişmesine olanak vermezler.

6. **Gleyleşme:** Gley, Rusça'da mavi kil demektir. Taban seviyesinin yüksek olduğu, kötü drenaj koşulları altında gelişen topraklardır. Toprak profilinde mavimsi zeytinimsi bir renk bulunmaktadır.

Çukur ve alçak arazilerde yağmur sularının birikmesi ile meydana gelen sığ gölcüklerde bataklık bitkileri gelişmeye başlar.

A B C D E

9. Bir bölgede engebe az ise tarımsal nüfus yoğunluğu azdır. İç Anadolu, Güneydoğu Anadolu, Marmara ve Ergene çevresi yoğunluğun az olduğu yerlerdir. Yoğunluk fazla ise engebe fazladır. Doğu Anadolu, Doğu Karadeniz, Batı Karadeniz, Yıldız Dağları çevresi, Men-teşe Yöresi, Teke-Taşeli platoları ve Hakkâri çevresinde tarımsal nüfus yoğunluğu fazladır.

A B C D E

10. **İthal kömür ile çalışan termik santrallerimiz;**

- Zonguldak Eren Termik Santrali
- Çanakkale Karabiga Termik Santrali
- Adana Sugözü Termik Santrali
- İskenderun Atlas Termik Santrali
- Çanakkale Bekirli Termik Santrali
- Çanakkale Biga Termik Santrali
- Aliağa Termik Santrali

Kömür ile çalışan termik santrallerimiz;

- Zonguldak Çatalağzı Termik Santrali

Linyit ile çalışan termik santrallerimiz;

- Kahramanmaraş-Afşin Elbistan Termik Santrali
- Manisa-Soma Termik Santrali
- Muğla-Kemerköy Termik Santrali
- Muğla-Yatağan Termik Santrali
- Ankara-Çayırhan Termik Santrali
- Kütahya-Seyitömer Termik Santrali
- Sivas-Kangal Termik Santrali
- Adana-Tufanbeyli Termik Santrali
- Muğla-Yeniköy Termik Santrali
- Kütahya-Tunçbilek Termik Santrali
- Çanakkale-Çan Termik Santrali
- Bursa-Orhaneli Termik Santrali
- Bolu-Göynük Termik Santrali

- Eskişehir-Yunus Emre Termik Santrali
 - Kütahya-Polat Termik Santrali
- Asfaltit ile çalışan termik santrallerimiz;
- Şırnak Silopi Termik Santrali
- Doğalgaz ile çalışan termik santrallerimiz;
- İzmir-Aliağa
 - Balıkesir-Bandırma
 - Bursa-Ovaakça
 - İstanbul-Ambarlı
 - Kırklareli-Hamitabat

A B C D E

11. Türkiye'nin en büyük kayak merkezi Erzurum – Palandöken'dir. Diğer kayak turizm merkezleri;

- Kocaeli – Kartepe
- Denizli – Tavas
- Antalya – Saklıkent
- Bolu – Esentepe
- İzmir – Bozdağ
- Aksaray – Hasan Dağı
- Kastamonu – Ilgaz
- Ankara – Elmadağ
- Bingöl – Haseke
- Erzincan – Bolkar
- Kars – Sarıkamış
- Van – Abalı
- Hakkâri – Merga Bütan
- Ağrı – Bubi Dağı

A B C D E

12. Epirojenez örnekler;

- Transgresyon ve regresyon
- Anadolu'nun 3.jeolojik zamanda toptan yükselmesi
- Ria Tipi kıyıların oluşumu
- Kıyı taraçalarının oluşması
- Venedik'in sular altında kalması
- İskandinavya ve Kanada'nın buzul erimesi sonucu yılda 0.5 cm yükselmesi
- Çukurova ve Ergene ovalarının çökmesi örnek olarak gösterilebilir.

A B C D E

13. İki Kıtasal Levhanın Yaklaşması

- Kırık ve kıvrım dağlar oluşur.
- Sıcak su kaynakları ortaya çıkar
- Depremler oluşur
- Toros Dağları, Kuzey Anadolu Dağları ve Himalayalar

İki Okyanusal Levhanın Yaklaşması

- Ada yayları(girland) oluşur. (Japonya)
- Dalma-Batma zonları oluşur.
- Derin okyanus hendekleri oluşur. (Maria-na)
- Volkanik adalar, depremler, volkanizma bu şekilde oluşur. (Hawaii, Filipinler, Aleutian Takım Adaları)

Kıtasal Ve Okyanusal Levhanın Yaklaşması

- Okyanus hendekleri oluşur.
- Dalma-Batma Kuşakları oluşur.
- Deprem
- Volkanizma
- Sıcak su kaynakları oluşur.
- Kıtasal kabuk yukarı doğru itilmekte ve sıradağlar oluşmaktadır. (And Dağları, Kayalık Dağları gibi)

İki Kıtasal Levhanın Uzaklaşması

- Çöküntü hendekleri (Rift)
- Volkanizma
- Depremler
- Sıcak su kaynakları oluşur.
- Doğu Afrika, Kızıldeniz, Kaliforniya Körfezi örnektir

İki Okyanusal Levhanın Uzaklaşması

- Okyanus ortası sırtları
- Volkanizma
- Sıcak su kaynakları oluşur.
- Güney Batı Hint Okyanusu sırtı ile Atlas Okyanusu sırtı örnektir.

A B C D E

14. Sürekli rüzgârlar alize, batı ve kutup olarak üçe ayrılır;**1. Alize Rüzgârları**

30° enlemlerinden Ekvator'a doğru esen rüzgârdır. KYK'da kuzeydoğudan, GKY'da güneydoğudan esmektedir. Okyanus akıntılarının yönlerini düzenlemektedirler. Ekvator ve çevresine yağış bırakırlar. (İlk başta kurudur fakat deniz/okyanus üzerinden geçerken nem yüklenirler ve yağış getirirler.) Dünyada "ticaret rüzgârları" olarak bilinirler.

Ters Alizeler: Ekvator'dan 30° enlemlerine doğru esen her yerde ve her zaman görülmeyen, yağışın görülmediği rüzgârlardır.

2. Batı Rüzgârları

30° enlemlerinden 60° enlemlerine doğru esen rüzgârdır. KYK'da güneybatıdan, GKY'da kuzeybatıdan eserler. Orta kuşak karalarının "batı" kıyılarına yağış bırakırlar. (Avrupa'nın batısı) Karaların batı kıyılarında okyanusal iklimin görülmesine neden olmuşlardır. Alaska ve Gulfstream sıcak okyanus akıntılarının yönlerinde değişmeler oluşturmurlar. 60° enlemlerinde kutup rüzgârları ile karşılaşarak bu alanlarda "cephe yağışlarına" neden olurlar.

3. Kutup Rüzgârları

Kutuplardan 60° enlemlerine doğru esen soğuk rüzgârdır. Soğuk ve kurudurlar. KYK'da kuzeydoğudan, GKY'da güneydoğudan eserler. Labrador ve Grönland soğuk okyanus akıntılarının yönlerinin değişmesinde etkilidirler. Batı rüzgârları ile karşılaşıp cephe yağışlarını oluşturmurlar.

A B C D E

15. Havanın neme %100 doymasıdır. Havanın söz konusu bu doyma hali, genel olarak yağışlı hava durumuna tekabül eder. Dünya üzerinde Ekvator çevresi ve denizler yüzeyi bağıl nemin yüksek olduğu alanlardır.

A B C D E

16. Türkiye'de bütün üretiminde Adıyaman, Denizli, Manisa, Uşak, Samsun, İzmir ve Malatya çevreleri ön plandadır. Haritaya baktığımızda bu şehirler tarandığı için diğer tarım ürünlerine oranla bütün daha fazla yetiştirilmektedir.

A B C D E

17. İzmir ile Balıkesir sınır olmasına rağmen demiryolu ile bu iki il arasında direkt ulaşım sağlanamaz. Balıkesir'den yola çıkan tren ilk Manisa'ya oradan İzmir'e geçmektedir.

A B C D E

18. Türkiye'deki önemli geçitler;

Akdeniz:

- **Çeltikçi Beli:** Burdur'u iç kesime bağlar.

Karadeniz

- **Soğanlı:** Trabzon-Bayburt
- **Eğribel:** Giresun ilçelerini bağlar.(Dereli-Şebinkarahisar)
- **Maçahel:** Artvin (Borçka-Camili)

Doğu Anadolu

- **Güzeldere:** Van
- **Palandöken:** Erzurum-Tortum
- **İlgar:** Ardahan
- **Bülbülen:** Ardahan-Artvin
- **Tendürek:** Van

İç Anadolu

- **Güresentepe:** Niğde
- **Tekir:** Kayseri (Hacılar-Develi)
- **Nalbant:** Yozgat (Akdağmadeni-Gemerek)

A B C D E

19. 1981 yılında Basra körfezinin batı ve güney kıyısında yer alan devletlerin katılımıyla; ticari, sanayi ve gümrük düzenlemelerinin yapılması ve ekonomik, kültürel, sosyal alanlarda iş birliğini sağlamak amacıyla kurulmuştur. Üye ülkeler; Suudi Arabistan, Kuveyt, Bahreyn, Katar, BAE ve Umman'dır.

A B C D E

20. Enerji üretim bölgeleri; Kuzey Amerika, Orta Doğu, Rusya ve Doğu Asya olarak söylenebilir. Batı Avrupa, sanayi üretim bölgeleri arasında yer almaktadır.

A B C D E

21. **Ana Sanayi Merkezleri:** ABD, Kanada, İngiltere, Almanya, İtalya, Fransa, Avusturya, İsviçre, Rusya, Ukrayna, Çin, Japonya, Güney Kore, Tayvan ve Singapur.

Ara Sanayi Merkezleri: Avustralya, Brezilya, Türkiye, GAC, Endonezya, Hindistan ve Meksika.

A B C D E

1. Van Gölü'nde inci kefalı ve mercan balığı yaşamaktadır. Eğirdir Gölü'nde kerevit, tatlı sularda aynalı sazan yaşamaktadır.

A B C D E

2. Ülke içerisindeki kadın-erkek nüfus oranı o ülkenin gelişmişliği hakkında bilgi vermez.

A B C D E

3. Bitki örtüsünün cılız olması pamuk tarımının yapılmasına engel oluşturmamaktadır. Diğer mikroklima alanları;

- Artvin – Zeytin – Kışlar ılı ve yazlar kurak
- Rize – Turuncgil – Fön rüzgârı
- Anamur – Muz – Kış ılıkliği ve yağışın çevreye göre fazla olması

A B C D E

4. Van Gölü Kapalı Havzası içerisindeki ovalar; Çaldıran, Muradiye((Bargiri), Hoşap, Van, Erciş'tir. Suruç ovası Şanlıurfa sınırları içerisinde yer alır.

A B C D E

5. Topraklarda nem birikimi söz konusudur. Ancak her yıl ürün dikildiği takdirde, gübreleme ve sulama imkânları da yoksa toprakta azot eksikliği belirir. Nadas tarım sisteminde esas amaç, toprakta azot birikimini sağlamaktır.

A B C D E

6. Victoria Gölü, Afrika Kıtası'nın en büyük gölüdür.

A B C D E

7. Realpolitik kavramları üzerinde durmuş ve Soğuk Savaş Dönemi'nin ilk yıllarına göre diyaloga dayalı bir politika yürütme çabası içerisinde olan kişi Nixon dönemi Ulusal Güvenlik Danışmanı ve sonrada Dışişleri Bakanı olan Henry Kissenger'dir.

A B C D E

8. Anadolu'da ilk yerleşmelerin Göller Yöresinde toplanmasında, Torosların karstik yapısından dolayı çok sayıda mağaranın bulunması ve o çağda bu bölgedeki yoğun ormanların avcılık için uygun ortam sağlaması etkili olmuştur.

A B C D E

9. Boğazlar ve kanallar

- **Bering Boğazı:** Asya'nın en doğusu ile Amerika'nın en batısını birleştirir.
- **Panama Kanalı:** Büyük Okyanus ile Atlas Okyanusu'nu birbirine bağlar.(Macellan önem kaybetti.)
- **Macellan Boğazı:** Güney Amerika'nın en güneyinde Atlas Okyanusu ile Büyük Okyanusu birbirine bağlar.
- **Beagle Boğazı:** Güney Amerika'da Ateş Toprakları'nın güneyindedir. Atlas Okyanusu ile Büyük Okyanusu birbirine bağlar.
- **Drake Boğazı:** Güney Amerika'da Horn Burnu ile Güney Shetland Adaları'nı birbirine bağlar.
- **Kiel Kanalı:** Baltık Denizi'ni Kuzey Denizi'ne bağlar.
- **Dover Boğazı:** Manş Denizi ile Kuzey Denizi'ni birleştirir. Calais Boğazı olarak da bilinir.
- **Cebelitarık Boğazı:** Akdeniz'i Atlas Okyanusu'na bağlar.
- **Korint Kanalı:** Yunanistan'ın kuzey topraklarını Mora Yarımadası'na bağlar.
- **İstanbul Boğazı:** Asya ile Avrupa kıtalarını birbirine bağlar.
- **Çanakkale Boğazı:** Ege Denizi ile Marmara Denizi'ni birbirine bağlar.
- **Kerç Boğazı:** Azak Denizi'ni Karadeniz'e bağlar.
- **Süveyş Kanalı:** Akdeniz ile Kızıldeniz'i bağlar.
- **Babülmendep Boğazı:** Kızıldeniz ile Aden Körfezi'ni bağlar.
- **Ümit Burnu:** Afrika'nın en güney ucudur.
- **Hürmüz Boğazı:** Umman Körfezi ile Basra Körfezi'ni birbirine bağlar.

- **Malakka Boğazı:** Malezya Yarımadası'nı Endonezya (Sumatra)'ya bağlar.
- **Sonde Boğazı:** Sumatra Adası'nı Cava Adası'ndan ayıran ve Cava Denizi ile Hint Okyanusu'nu birbirine bağlar.
- **Torres Boğazı:** Avustralya'nın en kuzeyi ile Papua Yeni Gine'yi birbirine bağlar.
- **Cook Boğazı:** Yeni Zelanda'nın kuzeyi ile güneyini birbirine bağlar.

A B C D E

10. Kseromorf bitkiler, kurakçıl bitkilerdir. Haritada I numaralı alan Arabistan Yarımadasında bu bitkilere daha fazla rastlanır.

A B C D E

11. **Neptünizm:** Yer şekillerinin oluşumunda, başta akarsular olmak üzere dış etmen ve süreçlerin önemli olduğunu savunan görüştür.

Aktualizm: Geçmiş jeolojik olayların bugünkülere bakılarak açıklanabileceğini ileri süren görüştür.

Klimatik Jeomorfoloji: İklimin yer şekillerine etkisini inceleyen bilim dalıdır.

Davis Ekolü: Zamanın rolü üzerinde durmuşlardır. Süre yeterli olduğu takdirde topografya şekillerinin belirli dönemlerden geçerek az çok belli bir sıraya göre gelişeceğini belirtmişlerdir.

A B C D E

12. Çin, BM tarafından bu ödülü alan ülkedir. 1974'te ve önceki yıllarda üretim ve savunma için temel güç olarak nüfus kabul edilmiş ve bu nedenle nüfus artışı teşvik edilmiştir. Ancak nüfus artışı Çin ekonomisini olumsuz etkilediği için tek çocuk politikasına geçmişlerdir. Bu uygulamaya bağlı olarak Çin'de nüfus artış hızı düşmüştür.

A B C D E

13. 1. Geçici Yerleşmeler

Ağıl: Küçükbaş hayvancılık yapılmaktadır. İç Anadolu ve Doğu Anadolu

Kom: Hayvancılık. Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu

Oba: Çadıra yaşayan göçebelerdir. Batı ve Güneydoğu Toroslar ile Doğu Anadolu ve Güneydoğu Anadolu'da yaygındır.

Dam: Tarım ve hayvancılık yapılıdır. Ege ve Göller Yöresi, Bozcaada ve Gökçeada

Yayla: En yaygın olan yerleşmedir. Yaz ayında hayvancılık için gidilmektedir. Karadeniz, Doğu Anadolu, Akdeniz ve birçok bölgede yüksek dağlık bölgelerde görülmektedir.

Dalyan: Balık çiftlikleri. Ege

Güzle: Esas yayladan daha alçakta, köy yerleşmelerine daha yakın, genellikle sonbahar mevsiminde daha uzun süre ile kalınan ikinci bir yayladır.

Bağ Evi: Üzüm tarımı yapılıdır.

Bargah: Hayvancılık ve Hayvansal Ürünler Bağlı Faaliyetlerin yapıldığı yayla alanlarından daha alçakta bulunan yaylacılık faaliyetlerine yardımcı alan olarak kullanılan yerleşmelerdir. Güzle yerleşmelerinin yapmış olduğu fonksiyon Doğu Anadolu Bölgesi'nde bu isimle adlandırılır.

Banı: Amaç; köylülerin kışın ve ilkbaharda hayvanlarını iklimi daha yumuşak ovada "banı" da otlatması ve ovadaki arazilerinin tarlalarının bakımlarının yapılmasıdır.

Pey: Bunlar genellikle yüzyıllardan beri bu çevrede dolaşan göçebe aşiretler tarafından yapılmış ve üstleri de çadırla örtülerek kış aylarının geçirildiği bir yerleşim yeridir.

Gelik: İnsanlar doğal bir barınağın olmadığı yerlerde kısa süreli barınmak için rüzgârlık veya çardak olarak adlandırılan geçici mesken tipidir. Türkiye'de özellikle Sinop ve Kastamonu çevresinde görülür.

2. Kalıcı Yerleşmeler

Mahalle: Köyden ayrılmış yerleşmeler. Batı Karadeniz

Mezra: Tarım yapmaktadır. Doğu Anadolu.

Divan: Birkaç mahalleden oluşur. Tarım yapılıdır. Batı Karadeniz.

Çiftlik: Geniş arazilerdir. Tarım ve hayvancılık yapılıdır. Trakya, Ege ve İç Anadolu

A B C D E

14. Günümüz ve geleceğin ekonomisi "globaldir." Teknolojiyi belirleyen temel faktör "dijitalleşmedir." Ar-Ge çalışmalarına verilen önem fazladır. Yaşam boyu öğrenimi gerekli görmüşlerdir. Müşteri odaklıdır. Büyümeyi belirleyen faktörler yenilik, icatlar ve bilgidir. Sektörel yapısı hizmet sektörü ağırlıklıdır. İş gücü daha az önemlidir. İstihdam doğası risk ve fırsatlarla doludur.

A B C D E

15. Arazinin kayaç yapısına bağlı olarak oluşmuş turizm merkezleri;
- Göreme Peribacaları
 - Denizli Pamukkale Travertenleri

A B C D E

16. Ülkemiz krom, cıva, toryum, feldspat, bentonit, bor, manyezit, mermer, perlit, pomza, dolomit, zımpara taşı, tuz, barit, zeolit ve lületaşı rezervinde çok zengin bir ülkedir. Platin ve elmasın rezervi ülkemizde yoktur. Tuz, kuvars, bentonit, barit, pomza, çakıldaşı, çakmaktaşı, cüruf, dolomit, manyezit, alçıtaşı, kireçtaşları, feldspat, perlit, mermer, alüminyum, krom, kurşun, bakır, boratlar ve çinkoda ülkemiz dış ticarete önemli ülkeler arasındadır. Kükürt, fosfat, florit, süs taşları, işlenmiş granit, demir, ve titanyumda dışa bağımlılığı daha fazladır.

A B C D E

17. Haritada gösterilen toprak tipi rendzinadır. Yumuşak kireçtaşı üzerinde gelişmiş topraklardır. Kireçtaşlarının parçalanmasından dolayı da toprak içinde bol miktarda çakıl bulunur. Ege, Marmara, Akdeniz, İç Anadolu, Doğu Anadolu' da görülmektedir. Yumuşak olması nedeniyle sürüme elverişli olan bu topraklar üzerinde tarım yapılır.

A B C D E

18. Salihli, ülkemizdeki tarım şehirlerinden biridir. Bakırçay, Gediz, Küçük ve Büyük menderes çevresi, Kızılırmak ve Yeşilırmak çevresi, Çukurova ve Amik ovaları, Söke ve Kadırlı yerleşmeleri örnektir.

A B C D E

19. Asya'daki çöller; Gobi, Taklamakan, Tar, Kızılırmak, Karakum, Teşti Kebir, Sina, Necef, Arap, Suriye.

Afrika'daki çöller; Sahra, Namib, Kalahari, Farafra.

Amerika'daki çöller; Nevada, Arizona, Teksas, Mojave, Sonora, Atakama.

Avustralya'daki çöller; Viktoria, Gibson, Simpson, Tanami.

A B C D E

20. Ülkemizde; Balıkesir(Savaştepe, İvrindi, Havran, Bandırma), Hatay(Erzin), İzmir(Ödemiş), Kütahya(Gediz, Simav), Manisa(Turgutlu), Niğde(Çamardı), Tokat(Turhal) illerinde antimon rezervleri bulunmaktadır. Türkiye antimon rezervleri, Dokuzuncu Kalkınma Planı'nda verilen maden rezervlerinin zenginlik sınıflamasında "zengin sınıfında" yer almıştır. Aydın-Çine ülkemizdeki önemli feldspat merkezidir.

A B C D E

21. Türkiye'nin genç volkanik arazileri;

A B C D E

1. Anadolu'da ilk demir yolu 1866 yılında İzmir-Aydın arasına İngilizler tarafından yapılmıştır.

A B C D E

2. Türkiye'deki petrol boru hatları;

- İlk petrol boru hattı Batman-Dörtöl Boru Hattı
- Irak-Türkiye (Kerkük-Yumurtalık) Boru Hattı à İlk yurtdışı boru hattıdır.
- Ceyhan-Kırıkkale Boru Hattı
- Bakü-Tiflis-Ceyhan Boru Hattı (BTC). Kazakistan ve Türkmenistan'ın petroleri de bu boru hattıyla taşınır.

Türkiye'deki doğalgaz boru hatları:

- Batı Hattı (Türkiye-Rusya). İlk doğalgaz boru hattıdır. Edirne, Kırklareli, Bursa, Eskişehir, Ankara
- Doğu Anadolu Hattı (İran-Türkiye) Ülke-mize Ağrıdan giriş yapar. Ana doğalgaz hattıdır.
- Mavi Akım(Türkiye-Rusya) Samsun üzerinden Ankara'ya ulaşır.
- Bakü-Tiflis-Erzurum
- Trans Anadolu Doğalgaz Boru Hattı (TANAP). Güney Kafkasya Boru Hattı (SCP) olarak Gürcistan kısmını oluşturur. Erzurum, Sivas, Ankara, Eskişehir, Çanakkale ve İpsala'ya kadar uzanır.
- TAP, Yunanistan-Arnavutluk üzerinden İtalya'ya ulaşır.
- Türk Akımı(Türkiye-Rusya) Kırklareli üzerinden Bulgaristan'a oradan Avrupa'ya gider.

A B C D E

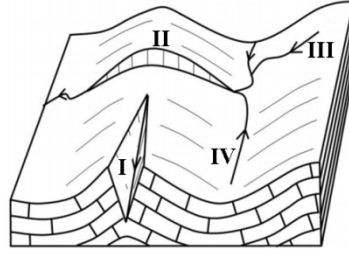
3. Ülkemizde yeterlilik derecesi yüksek olan tarım ürünlerine fındık başta olmak üzere incir, kayısı, greyfurt, mandalina, limon, portakal, elma, üzüm, nar ve şeftali örnektir. Cevizin yeterlilik derecesi diğer tarım ürünlerine göre daha azdır.

A B C D E

4. Podzolleşmenin meydana gelebilmesi için taban suyu seviyesinin yüksek olmaması gerekmektedir.

A B C D E

5.

Kıvrımlı yapılı arazilerde senklinal tabanlarına ilksel eğime uygun olarak yerleşmiş akarsulara **val (IV)**

Kanatlardan vallere inen akarsulara **rüz (III)**
Antiklinal eksenlerini dik kesen boğaz şekilli vadilere **klüz (II)**

Antiklinal eksenlerini yaran vadilere ise **komb (I)** denir.

A B C D E

6. Morfojenetik bölgeler;

A B C D E

7. Jeolojik Zamanlar

Prekambriyen (İlkel Dönem)

- Arkeen ve Algokiyen olarak jeolojik devirlere ayrılır.
- Dünya'nın genel oluşumunun olduğu yerdir.
- Kıtaların ve okyanusların oluşması
- Atmosferin oluşması
- İlk tek hücreli canlıların oluşması (Bakteri)
- Solucan, sünger, algler...
- Kara kalkanları, Huron kıvrımları oluşmuştur. (Fenno-Samatra, Merkezi Afrika Bölgesi, Angara Kalkanı, Avustralya Kalkanı, Hudson Körfezi Kalkanı, Kanada Kalkanı, Brezilya-Amazon Kalkanı)

Paleozoyik (1. Jeolojik Zaman)

- Kambriyen, Ordovisien, Silüriyen, Devoniyen, Karbonifer, Permien olarak jeolojik devirlere ayrılırlar.
- **Kambriyen**, ilk deniz kabukluları
- **Ordovisien**, ilk balıklar
- **Silüriyen**, ilk kara bitkileri ve Kaledoriyen dağ oluşumu
- **Devoniyen**, ilk ağaçlar
- **Karbonifer**, taş kömürü yatakları ve ilk amfibiler
- **Permien**, birçok deniz canlısının sona ermesi ve Hersinyen dağ oluşumu

Genel olarak;

- Appalaş Dağları, Ural Dağları, İskoçya ve İskandinav kıvrım dağları oluşmuştur.
- Zonguldak, Alanya, Anamur, Aydın, Mardin, Yıldız Dağları ve Biga Yarımadası çevrelerinde tortul ve metamorfik araziler oluşmuştur.

Mesozoyik (2. Jeolojik Zaman)

- Trias, Jura ve Kretase olarak jeolojik devirlere ayrılır.
- **Trias**, ilk memeliler, dinozorların ortaya çıkışı ve Pangea'nın şekillenmesi
- **Jura**, ilk kuşlar ve Pangea'nın ikiye ayrılması (Lavrasya-Gondvana)
- **Kretase**, ilk çiçekli bitkiler

Genel olarak;

- Tetis Denizi'nin tabanında tortulanma oluşmuştur.
- Alp-Himalaya hazırlık dönemi

Senozoyik (3. Jeolojik Zaman)**A. Tersiyer**

- Paleosen, Eosen, Oligosen, Miyosen, Pliosen olarak jeolojik devirlere ayrılır.
- **Paleosen**, gelişmiş memeliler
- **Eosen**, ilk at ve fil
- **Oligosen**, maymun-kedi ve köpekler
- **Miyosen**, gelişmiş bitkiler ve memeliler
- **Pliosen**, çok çeşitli bitkiler

Genel olarak;

- Alp Orojenezi oluştu. (Himalayalar, Toroslar, K. Anadolu Dağları, Kayalık, And, Atlas Dağları..)
- Linyit, petrol, doğal gaz bor ve tuz yatakları oluştu.

- Dünya genelinde şiddetli volkanizma yaşandı.
- Ana fay hatları oluştu.
- Ege'nin horst-graben sistemi oluştu.
- Doğu Anadolu yükseldi.
- Karadeniz göl oldu.
- Volkanik dağlar oluştu.
- Akarsu ağları oluştu.

B. Kuvaterner

- Pleistosen ve Holosen olarak jeolojik devirlere ayrılırlar.
- Pleistosen'e rastlayan Buzul Devirleri yaşanmıştır. (**Günz-Mindel-Riss-Würm**)
- İnsan yaşamı başlamıştır.
- Kıtalar bugünkü şeklini aldı.
- Ege Denizi oluştu. (Egeit karası çökmüştür)
- İstanbul-Çanakkale Boğazları oluştu.
- Karadeniz deniz oldu.
- Marmara denizi oluştu.
- Anadolu toptan yükseldi.
- Anadolu 4 kez buzullaştı.

A B C D E

8. Piroklastik volkanlara Manisa-Kula volkanları ve Hatay-Hassa volkan konileri örnektir.

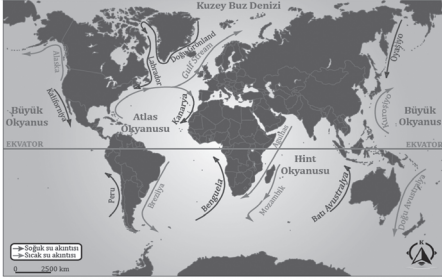
A B C D E

9. Bilgileri verilen hava olayı inversiyondur. İnversiyon olayının yaşandığı gün yaşanabilecek hava olayları;

- Sis olayı
- Yüksek hava kirliliği
- Don olayı
- Bulutluluk oranının düşük olması

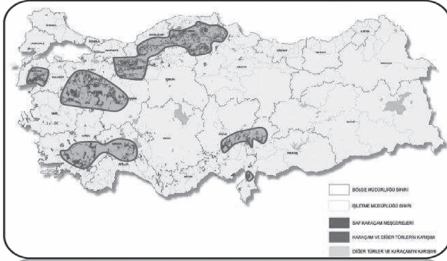
A B C D E

10. Okyanus akıntıları;

A B C D E

11. Karaçam Yayılış Alanı

- En geniş yayılış alanına sahip ÇAM'DIR
- Yarı ışıık ağacıdır.
- Step içine en fazla giren çam türüdür.

A B C D E

12. Ülkemizde Karaman çevresi, Kastamonu-Sinop çevresi, Karadeniz ardı illeriGümüşhane-Bayburt) ve Ardahan-Kars çevresi nüfus yoğunluğunun az olduğu merkezlerdir.

A B C D E

13. Nitelikli işgücü ve özellikle de bilim adamlarının yaptığı göç bu gruba girmektedir. Beyin göçü alan ülkeler büyük avantaj sağlarken, veren ülkelerde, çok büyük olumsuz etkiler yapar.

Beyin göçü alan ülkeler: ABD, Kanada, Avustralya, Almanya, Fransa, İsviçre, İsveç ve Norveç.

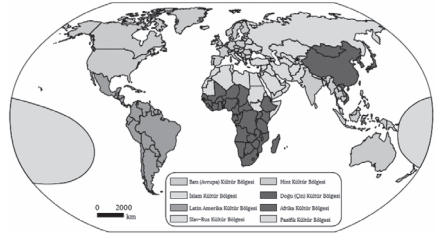
Beyin göçü veren ülkeler: Hindistan, Pakistan, Çin, Filipinler, Cezayir, Fas, Tunus, İran ve Nijerya.

A B C D E

14. Karadeniz Bölgesi'nde özellikle Ordu-Giresun ve çevre illere fındık hasadı için göç almaktadır.

A B C D E

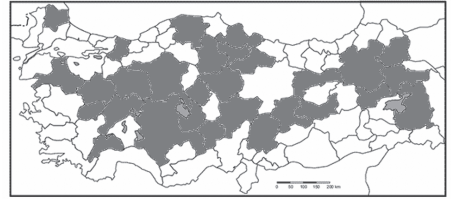
15. Dünya kültür bölgeleri;

A B C D E

16. Türkiye'deki şeker fabrikaları;

TÜRKİYE'DE ŞEKER FABRİKALARI

A B C D E

17. Tematik Bölgeler: Strateji kapsamında ülkemizde 9 adet tematik bölge önerilmektedir. Bu bölgelerin kapsadığı iller ve temaları aşağıda verilmektedir:

FRİGYA Kültür ve Termal Turizm Gelişim Bölgesi Eskişehir, Afyon, Kütahya ve Uşak illerini kapsayan bölgede kültür ve termal turizme dayalı olarak turizmin geliştirilmesi hedeflenmektedir.

TROYA Kültür ve Termal Turizm Gelişim Bölgesi Çanakkale ve Balıkesir illerini içine alan "Troya Kuzey Ege Kültür ve Termal Turizm Gelişim Bölgesi" nin Sağlık ve Termal Turizm ve Kırsal Turizm çerçevesinde geliştirilmesi hedeflenmektedir. Ülkemizdeki pek az termal merkezde bulunan kıyı alanında termal su potansiyeli, "Troya Kuzey Ege Turizm Gelişim Bölgesi"nde bulunmaktadır.

APHRODİSYA Kültür ve Termal Turizm Gelişim Bölgesi Aydın ve Denizli illerini kapsayan, yirmiye aşkın jeotermal kaynak bulunan "Aphrodisya Kültür ve Termal Turizm Gelişim Bölgesi" sağlık ve termal turizm çerçevesinde geliştirilecektir.

SÖĞÜT Kültür Turizmi Gelişim Bölgesi

Bursa ve Bilecik illeri ile Iznik ilçesini kapsayan bölge kültür turizmi çerçevesinde geliştirilecektir. Tarihi eski yolların tekrar canlandırılması ve mevcut kalıntıların restorasyonunun yapılması, uygun alanların açık hava müzesi şeklinde geliştirilmesi ve uluslararası düzeyde termal ve kültür turizm gelişim bölgesi olarak öne çıkarılması sağlanacaktır.

KAPADOKYA Kültür Turizmi Gelişim Bölgesi

Kapadokya bölgesi zengin tarihi, kültürel, doğal zenginliklere sahip tarihi ve doğal yapı içerisinde gelişmiş özgün kentsel dokularını koruyabilmiş, Aksaray, Kayseri, Kırşehir, ve Nevşehir illerini kapsamaktadır.

GÖLLER BÖLGESİ Eko-turizm Gelişim Bölgesi

Gölleri Bölgesi, Ege, Akdeniz ve İç Anadolu bölgelerinin ortasında yer almakta olup, Konya, Isparta, Afyon ve Burdur illerini kapsamaktadır. Bölgede, başta Beyşehir, Eğirdir, Kovada, Acıgöl, Burdur, Salda, Eber ve Akşehir Gölleri olmak üzere çok sayıda göl bulunmaktadır. Bu göller esas alınarak, doğa turizmine yönelik alanlar ve turizmi destekleyen trekking, araçlı ve çadırli kamp, yamaç paraşütü, dağcılık, mağaracılık, avcılık, binicilik, bisiklet, sörf, foto safari vb. gibi faaliyetler geliştirilecektir.

HİTİT Kültür ve Turizm Gelişim Bölgesi

Hitit Kültür ve Turizm Gelişim Bölgesi Çorum ve Yozgat illerini kapsamakta olup bölge kapsamında kültür turizmi geliştirilecektir.

URARTU Kültür ve Turizm Gelişim Bölgesi

Van ve Bitlis illerini kapsayan bölgede Kültürel ve tarihsel öğeler esas alınarak, bölgedeki şehirlerde kültür turizmin geliştirilmesi hedeflenmektedir. Ayrıca, bölgede kıyı turizmi ve kış turizminin geliştirilmesi ile birlikte Van gölü ve çevresi ulusal ve uluslararası ölçekte kültürel bir varış noktası olarak öne çıkarılacaktır.

GAP Kültür ve Turizm Gelişim Bölgesi Adıyaman, Batman, Diyarbakır, Gaziantep, Kilis,

Mardin, Siirt, Şanlıurfa, Şırnak illerini kapsayan bölgenin kültür turizminin yanı sıra golf turizmi, sağlık turizmi, gençlik turizmi, ekoturizm, yamaç paraşütü, trekking, su sporları, kanoculuk, kuş gözleme ve kongre turizmi gibi turizm türleri ile odaklı gelişimi sağlanacaktır.

A B C D E

18. Çift kapalı ülkelerin en güzel örneği Özbekistan'dır. Denize veya okyanusa ulaşmak için birden fazla ülkeyi geçmek zorundadır.

A B C D E

19. Avrupa Serbest Ticaret Birliği (EFTA): 3 Mayıs 1960 yılında Avrupa Birliği'ne bir alternatif olarak kurulmuş, günümüzde 4 Avrupa ülkesinin üye olduğu bir uluslararası ticaret örgütüdür. Kurucular dahil üyelerinin çoğu EFTA'dan ayrılarak AB'ye girmiştir. Üye ülkeler: Norveç, İsviçre, İzlanda ve Lihtenştayn'dır. Merkezi Cenevre'dedir. Norveç ve İsviçre EFTA'dan ayrılarak AB'ye girmek istememektedir.

A B C D E

20. Karstik vadilerin sular altında kalmasıyla oluşan kıyılardır. Ülkemizde Mersin-Silifke kıyıları örnektir.

A B C D E

21. Türkiye'nin sıcak noktaları;

- Karçal Dağları
- Fırtına Vadisi
- Küre Dağları
- Yenice Ormanları
- İstanbul Ormanları
- Datça ve Bozburun Yarımada
- Fethiye Babadağı
- İbradi-Akseki Ormanları
- Amanos Dağları

A B C D E

1. Silikat lavlar, yapısında daha az alüminyum, kalsiyum, magnezyum, demir, sodyum ve potasyum gibi birçok elementin az miktarı ile dünyanın en bol elementi olan «oksijenin» «silikonile etkileşmesiyle hâkim olunan karışımdır.

Silikanın viskoziteyi belirlemedeki rolü ve bir lavın sıcaklığı gibi diğer birçok özelliğinin silika içeriği ile ilişkili olduğu gözlemlendiğinden dolayı silikat lavlar silika içeriğine göre dört kimyasal türe ayrılmaktadır:

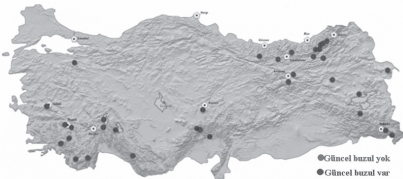
1. Felsik Lavlar (%63 silis oranı)
2. Ortaç Lavlar (%52-%63 silis oranı)
3. Mafik Lavlar (%45-%52 silis oranı)
4. Ultramafik Lavlar (%45'in altında silis oranı)

A B C D E

2. Dalmaçya tipi kıyılar, kıyıya paralel giden dağların çökmesi ve kıyıya yakın depresyonlar, boğazlar, oluklar, ve vadilerin sular atında kalması, dolayısıyla da denizin karaya doğru sokulması sonucu oluşmuşlardır. Bunlar "kanal tipi kıyılar" da denir. Ülkemizde Teke Yarımadası'nın güneyi, Finike-Kaş arasında görülmektedir. Dünyada Kaliforniya, Ohotsk Denizi, Güney İran ve Malakka kıyılarında da rastlanır.

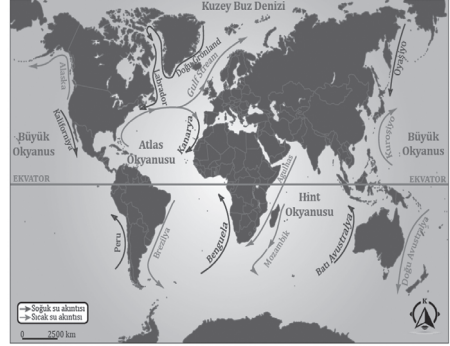
A B C D E

3. Türkiye buzul haritası;

A B C D E

4. Okyanus akıntıları;

A B C D E

5. Allojen akarsu, yağışlı bir bölgeden doğup, önüne gelen çölü veya kurak bir sahayı aşacak kadar debisi fazla olan ve denize, göllere kadar ulaşabilen akarsulardır.

- Nil
- Colorado
- Seyhun
- Ceyhun

A B C D E

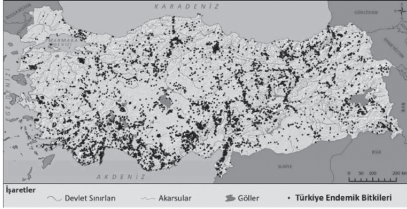
6. Çernezyom (Kara) Toprakları: Orta kuşağın yarı nemli bölgelerinde uzun boylu çayırların altında gelişen bu topraklara kara topraklar da denir. Toprak yüzeyinde gelişen gür otlaklar kuruyarak toprağa karışır, bu nedenle toprak humus bakımından zengindir. Organik kalıntılar nedeniyle toprak siyah renk almıştır. Oldukça verimli topraklardır. Rusya'nın güneyinde Romanya – Kanada, ABD – Arjantin ve Avustralya'da yaygın olarak görülür. Türkiye'de Erzurum – Kars dolaylarında görülür.

A B C D E

7. **Andosoller:** Son jeolojik devirde püsküren volkanik malzemeler üzerinde gelişen çok genç volkanik toprakları kapsar. Yeterli zaman geçmediği için ana materyalin ayrışması yeterli değildir. Olgun bir profil gelişiminin olmadığı üst toprak koyu renklidir. Toprağın verimliliğini ana materyal tayin eder. Andisol- lar, volkanik tüf, kum ve bazaltların yaygın olduğu Japonya, Endonezya, And dağları ile Ekvador ve Peru'daki volkanik alanlarında, ülkemizde Karacadağ çevresi (Güneydoğu Anadolu Bölgesi), Van Gölü'nün kuzey kesimi ve Kula civarında yaygındır.

A B C D E

8. Türkiye endemik bitkiler haritası;

A B C D E

9. Parçada bilgileri verilen ülke Hindistan'dır.

A B C D E

10. Köken Bakımından Dil Aileleri

Hint-Avrupa Dil Ailesi

Asya Dilleri

• Hint-İran Dilleri

- **Hint Dilleri:** Hintçe, Urduca
- **İrani Dilleri:** Farsça, Peştunca, Tacikçe

Avrupa Dilleri

- **Latin Dilleri:** Farsça, İtalyanca, İspanyolca, Romence
- **Germen Dilleri:** Almanya, İngilizce
- **İslav Dilleri:** Rusça, Bulgarca, Sırpça, Hırvatça, Çekçe, Lehçe

Hami-Sami Dil Ailesi

- Arapça, İbranice, Habeşçe

Çin-Tibet Dil Ailesi

- Çince, Tibetçe

Bantu Dil Ailesi

- Afrika Dilleri

Ural-Altay Dilleri

- **Ural Dilleri:** Macarca, Fince, Estonca
- **Altay Dilleri:** Türkçe, Moğolca, Mançuca, Tunguzca, Japonca, Korece

A B C D E

11. Yer altı yerleşmeleri grubunda sayılabilecek doğal barınak içinde sayılabilecek bir yer altı yerleşmesi şekli de ABD'nin Utah, Colorado ve Büyük Nevada sınırları içinde rastlanan pueblo yerleşmeleridir. Bunlar, kanyonların vadi yamaçları ya da dik kayalıkların oyuk ve mağaralarında yer almaktadır. Bu nedenle Kızılderili evleri, ani pueblolara, dik amaçlardaki kaya oyuğu sakinleri denilmektedir.

A B C D E

12. Dairesel planlı köy yerleşmeleri, Güney Afrika ülkeleri kısılinda krallı, Almanya'da randling, Fransa'da village round, Danimarka'da forta ve İsrail'de moşav diye tanımlanırlar.

A B C D E

13. Çay, fındık, turuncgil, kauçuk, muz, şekerka- mışı ve hindistancevizi çok yıllık tarım ürün- lerine örnektir.

A B C D E

14. Haritada dağılışı verilen maden barittir. Cam, sondaj ve boya sanayinde kullanılır. Rezerv miktarı olarak Çin ve Hindistan önde gelir. Dünyada ve ülkemizde baritin büyük bir kısmı petrol ve doğal gaz sondajlarında kullanılmaktadır. Ülkemizde barit yataklarının bulunduğu başlıca yerler Alanya, Gazipaşa (Antalya), Kahramanmaraş, Muş, Giresun, İzmit, Çanakkale, Eskişehir ve Konya ile Afyonkarahisar arasındır. Baritin işlendiği yerler ise Antalya, İzmir, İzmit, Eskişehir ve Elâzığ'dır.

A B C D E

15. Türkiye'nin sanayileşme süreci dört döneme ayrılabilir;

1. Birinci Liberal Dönem

- 1923-1933 yıllarını kapsar.
- İzmir İktisat Kongresi yapılmıştır (1923).
- 1924'te İş Bankası, 1925'te Sanayi ve Maadin Bankası, 1930'da Merkez Bankası kurulmuştur.
- 1927'de Teşvik-i Sanayi Kanunu çıkartılmıştır.
- 1931'de I.Beş Yıllık Kalkınma Planı'nın hazırlanmasına başlanmıştır.

2. Devletçi Sanayileşme Dönemi

- 1933-1950 yıllarını kapsar
- Devletçi sanayi politikası benimsenmiştir.
- Ağır sanayiden ziyade doğrudan tüketiciye hitap eden, Sümerbank ve ona bağlı fabrikalar ile halkın temel ihtiyaçlarına yönelik özellikle "şeker" sanayisine ağırlık verilmiştir. Sadece Demir Sanayi, ağır sanayiye hitap eden kategoride yer almıştır.

3. İkinci Liberal Dönem

- 1950-1960 dönemini kapsar.
- Türk Özel Sektörüne sanayi yatırımları için önemli teşvikler getirildi.
- 1950 yılında Türkiye Sanayi Kalkınma Bankası kuruldu.
- Yabancı sermayenin Türkiye'ye gelmesini sağlamak amacıyla 1951 yılında çıkartılan kanunla yabancı sermayenin teşvik edilmesi yoluna gidilmiştir.

4. Planlı Dönem

- 1962 ve sonrasını kapsar.
- 1962 yılında kurulan **Devlet Planlama Teşkilatı**, kalkınma planlarını hazırlamak ve yürütmekle görevlendirilmiştir.
- İki **1963-1967** dönemini kapsayan ve günümüze gelinceye kadar sayıları on bir adet olan Beş Yıllık Kalkınma Planları hazırlanmıştır.
- Sonuncusu **2019-2023** yılları için hazırlanan On Birinci Kalkınma Planında **"istikrarlı ve güçlü ekonomi"** ekseninde, para, maliye, gelirler ve dış ticaret politikaları ile bu politikaları güçlendirecek makroekonomik hedeflere ilişkin temel çerçeve ve prensiplere ağırlık verildiği görülmektedir.

A B C D E

16. Soruda verilen yargıların tümü Karabük'te demir-çelik sanayisinin kurulmasında etkili olmuştur. Karabük'ten (1938) sonra 1965'te Ereğli Demir ve 1975'te İskenderun Demir fabrikaları açılmıştır.

A B C D E

17. Türkiye'de makine halısının %80'den fazla Gaziantep'te üretilmektedir. Bu ili Kayseri ve İstanbul takip etmektedir.

A B C D E

18. Ankara-İstanbul hattı üzerindeki istasyonlar; Sincan, Polatlı, Eskişehir, Bozüyük, Arifiye, İzmit, Gebze ve Pendik'tir. Banaz Ankara-İzmir arası istasyonlardan biridir.

A B C D E

YÖNERGE

19. 1987 yılında Ayder (Rize) yayla turizm merkezi kabul edilmiş ve yaylacılık ülkemizde gelişmeye başlamıştır.

- Giresun: Kümbet, Bektaş
- Ordu: Çambaşı, Perşembe
- Rize: Gito, Anzer, Ayder, Çamlıhemşin
- Antalya: İbradi Maşata
- Gaziantep: Huzur
- Trabzon: Lapazan, Erikbeli
- Yalova: Delmece

A B C D E

YÖNERGE

20. Anılan KHK ile KOP İdaresi'nin görev alanı Aksaray, Karaman, Konya ve Niğde illerinden oluşmakta iken 6 Haziran 2016 tarihli ve 2016/8870 sayılı karamameye ilişkin ekli Bakanlar Kurulu Kararı ile Nevşehir ve Yozgat, 7 Eylül 2016 tarihli ve 2016/9140 sayılı karamameye ilişkin ekli Bakanlar Kurulu Kararı ile ise Kırıkkale ve Kırşehir illeri eklenmiştir.

A B C D E

YÖNERGE

21. Parçada bilgileri verilen örgüt TÜRKSOY'dur. Türk Keneşi; Türkiye, Azerbaycan, Kazakistan ve Kırgızistan, Özbekistan arasında 3 Ekim 2009 Nahçıvan anlaşmasıyla kurulmuştur. Genel Sekreter en yetkili görevlidir.

A B C D E

1. Bilgileri verilen kıyı tipi, Dalmaçya tipi kıyılardır. Ülkemizde Finike-Kaş arasında görülmektedir.

A B C D E

2. Soruda bilgileri verilen gezegen Satürn (Zühal) dır. Jüpiter, Güneş gök adasının en büyük gezegeni durumundadır. Mars, Dünya'ya en çok benzeyen gezegen olarak bilinir. Venüs (Zühre, Çulpan), Dünya'ya en yakın gezegendir. Halk arasında akşam yıldızı veya çoban yıldızı adıyla bilinir. Merkür (Utarit), Güneş'e en yakın gezegendir. Gezegenler arasında yoğunluğu en yüksek olanıdır.

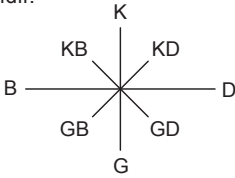
Not: Jüpiter, Satürn ve Uranüs'e eksenleri çevresinde çok hızlı döndüklerinden, bunlara, kudurmuş gezegenler de denir.

A B C D E

3. Kayalık Dağları, ABD'nin batı kıyılarında yer alan genç oluşumlu dağlardan biridir.

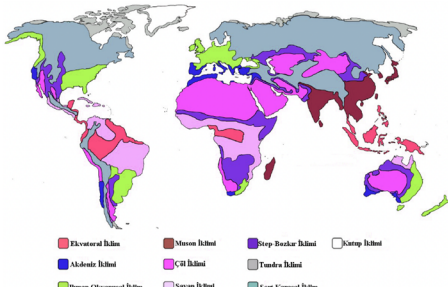
A B C D E

4. Rüzgârlar Ege Bölgesi'nde daha çok batı-doğu yönünde şiddetli esmektedir. Burada en temel etken dağların kıyıya paralel değil dik uzanmasıdır.

A B C D E

5. IV ve V numaralı alanlarda Ilıman Okyanusal İklim görülmektedir. I numaralı alan Muson, II numaralı alan Sert Karasal ve III numaralı alanda Savan iklimi görülmektedir.

A B C D E

6. Azak Denizi, Karadeniz'in içerisinde yer alan marjinal denizlerden biridir.

A B C D E

7. Türkiye'de Tektonik Göller

- İzmit Gölü (Bursa)
- Burdur Gölü (Burdur-Isparta)
- Uluabat (Apolyont) Gölü (Bursa)
- Sapanca Gölü (Sakarya-Kocaeli)
- Tuz Gölü (Ankara-Konya-Aksaray)
- Çavuşçu(Konya)
- Kuş (Manyas) Gölü (Balıkesir)
- Hazar Gölü (Elazığ)
- Beyşehir Gölü (Konya-Isparta)
- Akşehir Gölü (Konya-Afyonkarahisar)
- Eber Gölü (Afyonkarahisar)
- Eğirdir Gölü (Isparta)
- Kovada Gölü (Isparta)
- Seyfe Gölü (Kırşehir)
- Acıgöl (Afyonkarahisar-Denizli)

Türkiye'deki Karstik Göller

- Avlan Gölü
- Kestel Gölü
- Suğla Gölü
- Elmalı Gölü
- Salda Gölü
- Söğüt Gölü
- Akgöl
- Kızören
- Timraş
- Karagöl

Türkiye'de Buzul Göller

- Kilimli Göl (Uludağ)
- Karagöl (Uludağ)
- Aynalı Göl (Uludağ)
- Gelyana Gölü (Cilo Dağı)
- Sat Gölü (Cilo Dağı)
- Bey Gölü (Cilo Dağı)
- Mal Gölü (Kaçkarlar)
- Deligöl (Kaçkarlar)
- Deniz (Kaçkarlar)
- Çimligöl (Munzur)
- Katırgölü (Munzur)

Türkiye'deki Volkanik Göller

Sönmüş volkan konilerinin, baca ağzlarında açılmış çukurlara suların birikmesi ile oluşan göllerdir.

- Nemrut Krater Gölü (Bitlis)
- Meke Gölü (Konya) à Dünya'nın nazar boncuğu idi bir zamanlar...
- Acıgöl (Nevşehir)
- Gölçük (Isparta)

Volkanik (Lav) Set Gölleri

Bu göllerin çanakları, volkanik püskürmeler ile çıkan ve akan lavların, bir havzanın önünü bir set ile tıkaması sonucu oluşurlar.

- Van Gölü (Tektonik-Volkanik)
- Nazik Gölü
- Haçlı Gölü
- Balık Gölü
- Erçek Gölü
- Çıldır Gölü

Heyelan Set Gölleri

Yer kaymaları sonucu hareket eden ve akarsu vadilerinin önlerini tıkayan kütlenin arkasında oluşan göllerdir.

- Sera Gölü (Trabzon)
- Tortum Gölü (Erzurum)
- Yedigöller (Bolu)
- Abant Gölü (Bolu)
- Borabay Gölü (Amasya)
- Zinav Gölü (Tokat)

Alüvyal Set Gölleri

Vadilerin, akarsular tarafından taşınan alüvyonlarla zamanla dolması sonucu oluşmuşlardır.

- Köyceğiz (Muğla)
- Bafa/Çamiçi (Aydın)
- Mogan (Ankara)
- Eymir (Ankara)
- Marmara (Manisa)
- Uzungöl (Trabzon)

Kıyı Set Gölleri

Körfez ve koyların önünde gelişen kıyı koronları, zamanla bu deniz girintilerinin bir kısmının deniz ile bağlantısını kesmesi sonucu oluşur. Kara içinde tuzlu bir su gölü oluşur. Buna Lagün denir. Kuzey Almanya kıyıların-

da Haff Fransa kıyılarında Lagüne ABD'nin Meksika Körfezi kıyıları Lagoon

- Büyük Çekmece
- Küçük Çekmece
- Terkos/Durusu
- Akyatan (Adana)
- Akyayan
- Balık
- Simenlik

A B C D E

8. I. Litosol: Taşlı olgunlaşmamış topraktır.
II. Regosol: Taşsız olgunlaşmamış topraktır.
III. Ranker: Silisli kayalar üzerinde oluşan olgunlaşmamış topraktır.

A B C D E

9. Güneş (Heliofit) Bitkiler

- Kızılçam
- Sarıçam
- Fıstıkçamı
- Halep çamı
- Zakkum
- Ceviz
- Söğüt
- Titrek kavak

Gölge (Siolit) Bitkiler

- Ladin
- Fındık
- Porsuk
- Şimşir
- Göknar
- Kayın
- Kızılçik
- Karayemiş

A B C D E

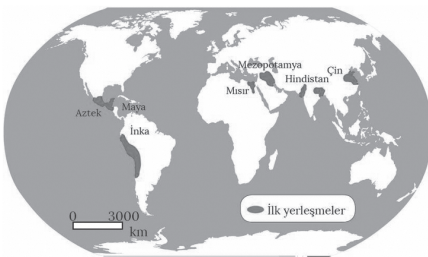
10. Bazı bitkiler, yüksek yapılı bitkilerin gövde ve dallarına sarılan, ama kök sistemini toprağa salmış olarak yaşarlar. Bunlar sarılğan bitkiler olup, yabani asma ve sarmaşıklar en güzel örnekleridir. Bir kısım tropikal bölgelerde sarılğan bitkilerine de liyan denir. Yüksek ağaçların dal ve gövdelerini saran, ışığa yönelme zorunluluğu nedeniyle, en yüksek ağaçların doruklarına tırmanarak, oradan başka bir ağaca uzanıp, orman ağaçlarını birbirine bağlayan bu bitkilere liyan ve bu tür yaşam biçimine de liyanizm denir.

A B C D E

11. II. Dünya Savaşı'ndan sonra işgücü açığı-
nı gidermek için ilk girişimde bulunan ülke
Fransa olmuştur. 1946'da Ulusal Göç Ofisi'ni
kurmuş ve başta Cezayir, Tunus ve Fas gibi
ülkelerden işgücünü ülkeye çekmiştir.

A B C D E

12. Bilgileri verilen uygarlık Aztekler'dir.

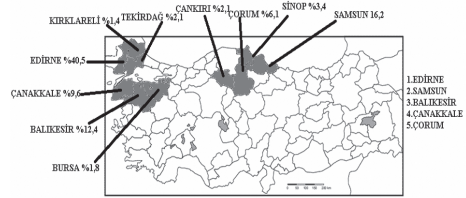

A B C D E

13. Tebriz, Özbekistan'da değil İran'da kurulmuş Türk-İslam şehridir.

A B C D E

14. Türkiye’de çeltik ekim alanları;

A B C D E

15. Batı ülkelerinde MOHAİR diye adlandırılan TİFTİK bütün dünyaya yurdumuzdan yayılan ANKARA KEÇİSİ nin ürünüdür. Bu nedenle tiftik keçisi dünya literatüründe Ankara Keçisi (Angora Goat) olarak tanınır.

- Ankara – III
 - Siirt – I
 - Eskişehir – IV
 - Mardin – II
 - Bolu
- V numaralı il Şırnak'tır.

A B C D E

16. Feldspat, cam, seramik, kaynak elektrotları ile boya ve plastik sanayisinde kullanılmaktadır. Ülkemizdeki başlıca feldspat yatakları Muğla (Milas), Kütahya (Simav), Aydın (Çine), Manisa (Demirci), Kırşehir, Yozgat ve Artvin ile Ardahan arasındadır. Bu maden, ülkemizin ihraç ürünlerindendir.

A B C D E

17. Uranyum yatakları;

- Yozgat – Sorgun
- Manisa – Köprübaşı
- Aydın – Demirtepe
- Uşak – Eşme(Fakılı)
- Aydın - Küçükçavdar

Toryum yatakları;

- Eskişehir – Sivrihisar (Kızılcaören, Karkın, Okçu)
- Malatya – Hekimhan, Kuluncak
- Kayseri – Felahiye
- Burdur – Çanaklı
- Sivas
- Diyarbakır

A B C D E

18. Demiryolu bulunan sınır kapılarımız;

- Edirne – Uzunköprü
- Edirne – Kapıkule
- Gaziantep – İslâhiye
- Kars – Akyaka
- Kars – Tren Garı
- Kilis – Çobanbey
- Mardin – Nusaybin
- Van – Kapıköy

A B C D E

19. 19. Avrupa Birliği'ne sonradan katılan ülkeler;
1973: İngiltere, İrlanda, Danimarka
1981: Yunanistan
1986: İspanya, Portekiz
1995: Avusturya, İsveç, Finlandiya
2004: Polonya, Macaristan, Litvanya, Letonya, Estonya, Slovakya, Çek Cumhuriyeti, Slovenya, Malta, Kıbrıs Rum Kesimi
2007: Bulgaristan, Romanya
2013: Hırvatistan

A B C D E

20. Derebucak Çamlık Mağaraları Milli Parkı
(Konya – III)

- Botan Vadisi Milli Parkı (Siirt – I)
 - Nene Hatun Tarihi Milli Parkı (Erzurum – IV)
 - Spil Dağı Milli Parkı (Manisa – II)
- V numaralı il Bolu dışarıda kalmaktadır.

A B C D E

21. Spykman'e göre, kuzey yarımkürede yer alan ülkeler tarih boyunca dünya siyasetinde daha etkili olmuştur. Ona göre, ABD çok önemli bir güçtür. Atlantik karşısında ise, en önemli merkez Avrasya' ya ait bir yarımada olan Avrupa'dır. Buna göre, **ABD izolasyon siyasetini terk etmeli ve İngiltere ile yakın ilişki kurmalıdır.** Bu, günümüzdeki ABD-İngiltere stratejik ortaklık ilişkisini de açıklamaktadır. AB bakımından düşünüldüğünde de, İngiltere'nin, bu siyasi birliğe katılmasının ABD'ye zarar vereceğinden bahseder. Ona göre, Avrupa'nın bütünleşmiş bir devlet haline gelmesi ya da iki Avrupalı güç tarafından paylaşılması ABD çıkarlarına aykırıdır. ABD'nin çıkarına olan, Avrupa'da dengelere dayanan bir siyasi sistemdir.

A B C D E

YÖNERGE

YÖNERGE

YÖNERGE